

P1030(2)

1987-05-15

KNK Szekert.

OSZK HÍRADÓ

XXIX. évfolyam

1986.

9-10. szám

*Dr. György
Kecskényi
Hónapló*

TARTALOM

KRÓNIKA

109 Személyi hírek és változások

MUNKÁNKRÓL, KÉRDÉSEINKRÓL

111 Tremkóné Meszleny Mária: Nemzetközi ISDS konferencia az OSZK-ban (1986. október 7-10)

113 A konferencia programja

116 Finn-magyar retrospektív nemzeti bibliográfiai szeminárium

TÁJÉKOZODÁS

118 Somkuti Gabriella: Az Osztrák Könyvtárosok Egyesületének konferenciája (Bécs, 1986. szeptember

122 Somkuti Gabriella: Elszalasztott alkalmak

KIÁLLÍTÁS

124 Förster Miklós: Rajzok a könyvtárban (Borsos Miklós könyvillusztrációi)

127 Juhász Ferenc: A harmónia szigorúsága

MUNKATÁRSAINKRÓL

129 Új Szabó Ervin-émlékermesünk: Horváth Magda (Kövendi Dénes)

MÚLTUNK, ÖRÖKSÉGÜNK

133 Fürdő vagy könyvtár?

KÖNYVISMERTETÉS

135 Magyarok a természettudomány és technika történetében (Batári Gyula)

IFJÚSÁGI FÓRUM

137 A KISZ I. Kerületi Bizottsága Dolgozói Vezetőképző tábora (Szelesi Rózsa)

141 KISZ hírek (Borsányi Zsuzsanna)

142 A szakszervezeti ifjúsági munka továbbfejlesztésének feladatairól és a KISZ kapcsolatáról (Szelesi Rózsa)

KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉRŐL

147 A Pártszervezet hírei (Kastaly Beatrix)

SZERKESZTRŐSÉGI ROVAT

149 A Liszt Ferenc évfordulókról (B. Gy.)

OSZK HÍRADÓ

Az Országos Széchényi Könyvtár MSZMP alapszervezetének, Szakszervezeti Bizottságának, és KISZ alapszervezetének lapja

XXIX. évfolyam 9-10. sz. - 1986.

Szerkesztik:

Batári Gyula

(felelős szerkesztő)

Belitska-Scholtz Hedvig

Borsányi Zsuzsanna

Burány Tamás (műszaki szerkesztő)

Gerő Zsoltné

Juhász Lászlóné

(a szerkesztő bizottság elnöke)

Karácsonyi Rózsa

Maróti Ádám

Nagy Zoltán

Rosta Lajosné

Somkuti Gabriella

A szerkesztőség címe:

Budapest, I., Budavári Palota F. ép.

Postacím: 1827 Budapest

Telefon: 567-485

Felelős kiadó:

az Országos Széchényi Könyvtár

Szakszervezeti Bizottságának titkára

Előfizethető a szakszervezeti bizalmiknál, külső előfizetőknek a Kiadványtárnál. Egyes számok a Kiadványtárban megvásárolhatók.

(OSZK Kiadványtára: Bp. I., Budavári Palota F. ép. Postacím: 1827 Budapest)

Készült az Országos Széchényi Könyvtár Sokszorosító üzemében 520 példányban, 5,5 A/5 ív terjedelemben.

Budapest V., Guszev u. 1.

Munkaszám: 87.103

Felelős vezető: Rosta Lajosné

KRÓNIKA

1986. szeptember-október

Szeptember 22-én ülésezett a Vezetői Tanács, mely egyetlen kérdést tárgyalta, a bérkérdést. A bér-rovatot terhelő hiány mérséklésére intézkedéseket hozott: korlátozta az új dolgozók alkalmazásának lehetőségét és átmenetileg felfüggesztette a helyettesítési jutalmak fizetését. Elhatározta azt is, hogy a főosztályok a Bér- és Munkaügyi Osztállyal együtt pontos kimutatást készítenek a létszám- és bérhelyzetről.

Ez utóbbi kimutatás képezte az alapját a Vezetői Tanács 1986. október 16-i ülése első témájának. Ugyanekkor számolt be Lukács Iván és Földes Tamás a könyvtári gépesítéssel kapcsolatos vizsgálódásáról. A vizsgálatot végző szakemberek tennivalókat is megjelöltek, melyek végrehajtásával a főigazgató egy bizottságot bízott meg, melynek vezetője Berke Barnabásné főosztályvezető helyettes. Kovács Ilona előterjesztésében tárgyalta a Vezetői Tanács a Széchényi könyvtári kutatások helyzetét 1986-ban. Megvitatta Ferenczy Endréné Tájékoztató vázlat a külföldi magyar intézetek könyvtárainak helyzetéről és munkájáról szóló előterjesztését. A főigazgató bejelentette, hogy október 17-én veszi kezdetét a könyvtár általános felülvizsgálata, melyet a Művelődési Minisztérium koordinál.

Összeállította: Ilyés Katalin

SZEMÉLYI HÍREK ÉS VÁLTOZÁSOK

szeptember - október

ÚJ DOLGOZÓINK

Dr. Bánfalviné Bogdán Adrienne ügyint. II. GI PSZVO, Bartók Györgyi szakalk. IV. KMK Gyűjteményfejlesztési Oszt., Centgráf Károly szakalk. II. Térképtár, Csomai Katalin szakalk. II. MKCS, Csomor Barnabás szakm. I. Sokszorosító Üzem, Dercze Zoltánné segédmunkatárs MKCS,

Fülöp Julianna fm. Repertórium Szerk., Huszák Marianne bm. I. Raktári oszt., Józsa Istvánné bm. I. GI MFO, Kása Erzsébet szakm. II. Mikrofilmtár, Lehőcz Mónika szakalk. IV. Könyvtárközi Kölcsönzés, Mócz Tiborné szakalk. IV. KFKK, Pölöskei Ferencné fm. Kutatásszervezési Csopt., Sobor Márta ügyviteli II. Repertórium Szerk., Varga Ilona ügyviteli II. MNB Szerk.

Nyugdíjazás

Muzslai Lászlóné szakalk. IV.

Áthelyezés

Bögöly József szakalk. IV. Petőfi Irod. Múzeum, Juhász dr. Márton Rózsa szakalk. IV. Áll. Gorkij Könyvtár, Dr. Katsányi Sándor ov. FSZEK, Nagyné Egyed Katalin ügyint. II. Metalimpex, Váriné Kudelka Genovéva szakalk. IV. Petőfi Irod. Múzeum, Zarnóczkyné dr. Héjjas Eszter szakalk. IV. MTA Irodalomtudományi Intézet

Munkaviszony megszűnt

dr. Balogh Judit szakalk. IV, Hajós Csabáné ügyviteli I., Zölde Kornélla szakalk. IV.

MUNKÁNKRÓL KÉRDÉSEINKRŐL

NEMZETKÖZI ISDS KONFERENCIA AZ OSZK-BAN

/1986. október 7-10/

Az Országos Széchényi Könyvtár - ahogy korábban az OSZK Híradóban⁺ jeleztük - 1986. októberében nemzetközi összejövetelnek adott otthont. Itt tartották tanácskozásukat az ISDS⁺⁺ Nemzetközi és Regionális Központok vezetői /Directors' Meeting/- Ezt követően itt ülésezett az ISDS Igazgató Tanács elnöksége is /1986. október 19-22/.

A tanácskozásnak hangsúlyt adott, hogy hosszú évek után újra egy szocialista ország volt a vendéglátó, /1977-ben Moszkvában volt a 3. konferencia/, ezenkívül az is, hogy ez az összejövetel nemcsak egyike volt az évenként soron következőnek, hanem az ISDS fennállásának 15. évfordulójára is esett.

A konferenciát a Külföldi Folyóiratok Központi Katalógusa osztálykeretben működő Magyar Nemzeti ISDS Központ szervezte Szilvássy Zoltánné osztályvezető aktív irányításával. Sikeres lebonyolítását az MM Könyvtárügyi Osztálya és Könyvtárunk vezetőinek támogatása, valamint több közreműködő osztály /NKO, Műszaki O., FECS, Biztonsági O./ munkája, továbbá más intézmények /KFKI, Magyar Posta, SZÁMALK/ szoros együttműködése biztosította. A segítőkész tenntekelés olyan - már reménytelennek látszó - feladatot is megoldott, mint az adatlekérdezési lehetőség technikai feltételeinek megteremtése, amely lehetővé tette a konferencia idejére az ISDS nemzetközi adatbázishoz /Párizs/ való közvetlen kapcsolódást. A konferencián 17 nemzeti központból összesen 38-an voltak jelen és képviseltette magát több központi katalógus, mely az ISDS adatbázisát veszi igénybe. Az európai országokból, illetve a tengeren túlról érkezettek igen tágra nyitották a konferencia nemzetközi jellegét.

⁺ OSZK Híradó, 29.évf. 1986. 1-2.sz. p. 7-9.

⁺⁺ ISDS /International Serials Data System = Időszaki kiadványok adatait nyilvántartó rendszer/

Az eseménysort Juhász Gyula professzor, az OSZK főigazgatója és Salgó Lászlóné, a Magyar Unesco Bizottság főtitkára nyitotta meg.

A 4 napos ülés - melynek munkanyelve az angol volt - megtárgyalta az ISDS hálózat működését érintő feladatok egész sorát. Az előadások a napirendi pontokhoz kapcsolódóan hangzottak el.

A fontosabb napirendi pontok között szerepelt: 1. az ISDS nemzetközi adatbázisban levő rekordok meghatározott céllal történő ellenőrzése /pl. a kapcsolódó mezők közötti összefüggések vizsgálata/, 2. az adatbázis karbantartása, 3. az adatbázisnak on-line módon, illetve optikai lemezen /CD-ROM/ való hozzáféréseinek kérdése fejlesztési célból, 4. a kizárólag helyi jelentőségű időszak kiadványokról készített csökkentett adattartamu bejelentések /un. short rekordok/ kezelése.

Döntés született arról, hogy az ISDS hálózat a jövőben az 1986-ban hatályba lépő ISO 9⁺ szabványt alkalmazza a cirillbetűk transliterálásához. /Ez a döntés elsősorban a szocialista országokban működő ISDS nemzeti központokat érinti, mert az új szabvány "összehozza" a KGST, illetve a régi ISO transliterációs szabvány diakritikus betűinek eltérő transliterálását/.

Az előadások közül - témájukat tekintve - igen figyelemre méltó volt a Kongresszusi Könyvtárból érkezett 2 szakember előadása:

A Library of Congress optikai lemezes kísérleti programját Joseph Price ismertette, aki az új technika alkalmazásának számos területére világított rá /állománymegőrzés, helymegtakarítás, tájékoztatás stb./.

A téma ujszerűségére és jelentőségére való tekintettel, az előadó szélesebb körben is megismételte előadását egy MKE /Magyar Könyvtárosok Egyesülete/ összejövetel keretében.

A Library of Congress-ben, valamint az amerikai kiadók tevékenységében már alkalmazott új technikáról, az ISSN-re alapozott vonalkódos azonosítás tapasztalatairól Regina Reynolds számolt be.

Az ISDS adatbázisra telepített központi katalógus on-line használatának egy módjáról⁺⁺ tájékoztatta dr. Jacsó Péter a konferencia résztvevőit. A SZÁMALK-ban megtartott, bemutatóval egybekötött előadás iránt nagy volt az érdeklődés.

Az ISDS adatbázisát igénybe vevő magyar központi katalógus, az NPA /Nemzeti Periodika Adatbázis/ számítógépes munkálatairól Szilvássy Zoltánné tartott beszámolót. Az előadáshoz jól kapcsolódott - és a konferenciának sikeres eseménye volt - a közvetlen adatlekérdezés bemutatása, melyet a tanácskozás idejére a párizsi nemzetközi ISDS adatbankkal létrehozott kapcsolat tett lehetővé. Már ez a rövid lekérdezés is rámutatott azokra a lehetőségekre, melyekkel az NPA adatbázis teljes feltöltése meggyorsítható lenne. Ezt elősegítendő, a konferencia sikerének elismeréseképpen az ISDS Nemzetközi Központ és a CCN /Catalogue Collectif National/ igazgatói 3-3 hónapos időtartamra felajánlotta az OSZK-nak az ISDS, illetve a francia központi katalógus adatbázisának ingyenes lekérdezését.

⁺ ISO 9-1986 Transliteration of Slavic cyrillic characters into Latin characters

⁺⁺ OSCAR /Online Serials Cataloging and Retrieval/. Jacsó Péter és Szücs András programja

A vendégek ellátogattak a Külföldi Folyóiratok Központi Katalógusa Osztályra is, ahol megtekintették a folyamatban levő munkákat. A Magyar Nemzeti ISDS Központ tevékenységéről Szilvássy Zoltánné adott tájékoztatást, amelyet egy éppen elkészült prospektus is dokumentált. A konferencia idejére készült el az ISDS nemzetközi adatbázisból gépi úton kiíratott és közreadott "Magyarországi időszaki kiadványok kulcscím-ISSN jegyzék" c. kiadvány, mely az ISDS Nemzetközi Központnak 1986. tavaszáig továbbított hazai bejelentéseket tartalmazza. A kísérleti kötet véglegesítése folyamatban van.

Szomoruan kell említést tenni arról, hogy a munkaüléseken elnöklő Marie Rosenbaum - aki az ISDS létrejötte óta igazgatója volt a Nemzetközi Központnak és aki összefogta a hálózat munkáját - a konferencia után pár héttel váratlanul meghalt. A magyar fél évek óta kifejtett tevékenységének elismerését és személy szerint Szilvássy Zoltánné megbecsülését fejezi ki az a tény, hogy 1987-re őt kérték fel ennek a tisztnak betöltésére.

A konferencia szervezéséről, lebonyolításáról és szakmai színvonaláról egyaránt elismerően nyilatkoztak az illetékes hazai szervek és a külföldi résztvevők. A következőkben közölt Szilvássy Zoltánnéhoz intézett köszönőlevelek néhány kiragadott mondata az előző megállapításon felül még arra is következtetni enged, hogy a vendégeket meghódította fővárosunk szépsége, lenyűgözte őket nemzeti könyvtárunk új otthona miközben felejthetetlen maradt számukra a fogadáson szereplő OSZK Énekhar színelőadás mősora. /A levél-összevágásokat F.Tóth Tiborné készítette/.

Tremkóné Meszleny Mária

A KONFERENCIA PROGRAMJA

Schedule of events for the 12th ISDS Directors' Meeting
Budapest, 7-10 October 1986

Tuesday, 7 October 1986

- 10.00 Opening of the meeting. /Agenda item 1/
- 10.30 Coffee break
- 10.45 Election of chairman and rapporteur /Agenda item 2/
Adopt agenda /Agenda item 3/
Approve minutes /Agenda item 4/
Brief report on the 6th General Assembly
and the 16th and 17th meetings of the GB /Agenda item 5/
Maintenance, Records, Data Base, Manual /Agenda item 7/
- 12.45 Lunch break
- 14.00- Sight-seeing tour
17.00

Wednesday, 8 October 1986

- 8.30 Tour of the Library /In English and French/
9.30 Presentation by Mr J. Price:
The optical disc pilot programme at the Library of
Congress /Agenda item 15/ - Small lecture-room, 7th floor
10.45 Coffee break
11.00 Data base control at the IC /Agenda item 6/
12.45 Lunch break
14.30- Presentation by Mr P. Jacsó and Mr A. Szücs:
17.00 ISDS-based on-line union catalogue on a personal
computer /Agenda item 14/ - On the premises of
SZÁMALK /Computing Applications and Service Co./,
Budapest XI. Szakasits Árpád ut 68.
19.00 Concert given by the Choir of the Library -
6th floor lounge
19.30- Reception
22.00 8th floor Club room

Thursday, 9 October 1986

- 8.15 Presentation by Mrs J. Szilvássy: Hungarian Union Catalogue
/only for those interested/ - 3rd floor
9.30 International standards in ISDS /Agenda item 9/
10.30 Coffee break
11.00 The ISDS data base on-line /Agenda item 11/
12.45 Lunch break
14.15 Publications of international conferences /Agenda item 10/
15.45 Coffee break
16.00 Continue discussion of item 10
17.00 Adjourn

Friday, 10 October 1986

- 9.30 Short recors /Agenda item 8/
10.30 Coffee break
11.00 Presentation by Mrs Regina Reynolds:
The use of the ISSN-based bibliographic identification
code by libraries, publishers and distributors
/Agenda item 13/
12.45 Lunch break
14.15 Presentation by Mr J. Byford:
Serials at the British Library /Agenda item 12/
15.45 Coffee break
16.00 Any other business /Agenda item 16/

The times for items underlined have been firmly scheduled, but other items may be subject to adjustment.

I would like to thank you and your staff for what has to be one of the best organized, most enjoyable Director's meetings so far. Also, please thank for me the staff members who showed us beautiful Budapest and who patiently shepherded us through the streetcar system.

Thanks for your warm and gracious hospitality. It was a perfectly splendid and successful meeting. I will always remember Budapest and you with fond thoughts. I'm sure that in the small world of librarianship we are sure to meet again. Til then, be wishes and many of

Regina

Yours sincerely,

Isabel Bradley

National Library of Canada

Isabel

7/10/68
there is no place in
And what happened, now
to make a tour to
interesting country.
delicately painted
to all your
I will always be
of your
I hope to
I will always be
of your
I hope to

Mary Rosenbaum who was the soul of ISDS.
It is so nice to see some more of your beautiful and interesting colleagues. Thank you once more and best greetings to all your colleagues. Sincerely,
I. D. E.
Amaliegade 38
DK-1256 København
Danmark

united
organ

Thank you very much for one of the most perfect Directors' meetings that I have attended. The atmosphere was really royal, thanks to the marvellous meeting room, beautiful surroundings and sights - not to mention all the efforts you and colleagues had taken to make our work successful appointments! Please commend your people for the pleasant and that this was a very belated but successful visit to Budapest. I am sure that you did an outstanding job of organizing the meeting. Please commend your people for the pleasant meeting with our various colleagues.

Folke Sandgren

Mary S. Price
Thank you very much indeed!

level of As you Hungarians are so musical people. I hardly can imagine to have such chorus here.

The folklore performance, along with your choir performance, was a highlight to remember.
My kindest regards,
Taru Kivi
(Finnish ISDS-centre)

I thank you and staff for the excellent arrangements that made the meeting so very nice. I think your library is the most beautiful library building I ever seen - that's what I told to my colleagues this morning at the department meeting. I enjoyed the concert of the library chorus, and I was really astonished of the high

This was my first visit to Hungary, but I can assure you it was not the last one!

FINN-MAGYAR RETROSPEKTÍV NEMZETI BIBLIOGRÁFIAI SZEMINÁRIUM

1986. október 20-24-e között finn-magyar retrospektív nemzeti bibliográfiai szeminárium színtere volt az Országos Széchényi Könyvtár. Finn részről Riitta Mattila és Sirkka Havu, a Helsinkii Egyetemi Könyvtárnak /a finn nemzeti könyvtárnak/ két munkatársa, magyar részről pedig az OSZK I. Főosztálya retrospektív nemzeti bibliográfiai munkával foglalkozó munkatársai vettek részt a megbeszélésen: dr. Ferenczy Endréné főosztályvezető, kertész Gyula osztályvezető, dr. Komjáthy Miklósné ny. osztályvezető, dr. Borsa Gedeon ny. osztályvezető, dr. Pavercsik Ilona mb. osztályvezető és dr. V. Ecsedy Judit.

A szemináriumra azért most került sor, mert - különféle előkészítő munkák után - a finn nemzeti könyvtár most fog hozzá az átfogó, hiánypótló és számítógépes technikát is igénybe vevő finn retrospektív nemzeti bibliográfia összeállításához. Módszertanilag példamutatónak tartják e téren a magyarországi eredményeket, emellett hasonló vonások is bőven vannak a két ország történelméből adódóan /p. kis nyelvi közösség, más birodalomhoz való tartozás, nemzetiségek kérdése./

Hasznos volt, hogy a finn kollégáktól rövid visszpillantást kaptunk az általunk kevésbé ismert finn irodalom kezdeteire vonatkozóan, a történelmi eseményekkel párhuzamosan. A tervezett finn retrospektív nemzeti bibliográfia az első finnek számára nyomtatott könyv /1488/ regisztrálásával kezdődik - a bibliográfia záródátuma még kérdéses, lehet, hogy az 1800-as évszámot fogadják el, lehet, hogy egy, a finnek történelmében emlékezetes dátumot, az 1827-es évszámot. Bibliográfiájuk tágabb lesz, mint akár a Régi Magyarországi Nyomtatványok, vagy Petrik Géza bibliográfiája vagy a huszadik századi retrospektív bibliográfiánk, mert - a mi gyakorlatunktól eltérően - a finn származású szerzők publikációi² is felveszik bibliográfiájukba /tehát nemcsak a nyelvi, és területi "fennicum"-ot/.

Annak ellenére azonban, hogy ők tágabb értelemben veszik a nemzeti bibliográfiában regisztrálandó "fennicum" fogalmát, mint mi, az anyag mennyisége még így is kisebb, mint nálunk. A becslések szerint kb 18.000 cím^x. Másrészt kisebb a nyilvántartásba veendő példánvok száma: a finn történelemből és a finnországi könyvtárak sajátos történelmi kialakulásából adódóan a legtöbb műből csak 1 példány van /a Helsinkii Egyetemi Könyvtár példánva, sőt, sok esetben az az egyetlen példány is kéziratos másolata az eredetinek, vagy mikrofilm. A Helsinkii Egyetemi Könyvtár elődje, a Turku Egyetemi Könyvtár ugyanis 1827-ben hatalmas tűzvész áldozata lett, a régi anyag egy részét csak így tudták rekonstruálni/. Ugyanakkor a gépesítés tekintetében előbbre járnak: már az anyaggyűjtés szakaszában is fel tudják használni a számítógépet, nemcsak a leírásban és rendezésben.

A szeminárium három első napján az alábbi előadások hangzottak el:

- Mattila, R.: A retrospektív nemzeti bibliográfia célja, a bibliográfia anyaga
- Borsa G.: A régi magyarországi nyomtatványok bibliográfiai regisztrálásának keretterve
- Pavercsik I.: A régi nyomtatványok nemzeti bibliográfiai regisztrálásának módszertani kérdései, gyűjtőkör, feldolgozási forma, rendszer

² Nálunk ugyanez a két kategória kb 30 000 címet tesz ki.

- Ecsedy J.: A régi magyar nyelvű nyomtatványok betűtípus repertóriumának munkálatai
- Komjáthy M.-né: A 20. századi magyar nemzeti könyvbibliográfia rendszere, koncepciója
- Kertész Gy.: Az 1921-1944 korszak magyar nemzeti könyvbibliográfiájának módszertani kérdései - a kiadványok tipológiája
- Havu, S.: Leiró retrospektív katalógizálás és az ISBD
- Ferenczy E.-né: A retrospektív nemzeti sajtóbibliográfia koncepciója, módszertani kérdései.

Az előadások után a finn vendégek a helyszínen is megismerkedtek a magyar retrospektív bibliográfiai műhelyekkel, ellátogattak a Mikrofilmtárba és az Egyetemi Könyvtárba. A megbeszélés, amely angol és német nyelven folyt, kötetlen hangulatu volt, könnyen szót értettünk a mindkét felet érintő és érdeklő kérdésekben. A szeminárium, a finn kollégák véleménye szerint elsősorban számukra jelentett hasznos tapasztalatokat, tekintve, hogy a magyar retrospektív bibliográfia előrehaladottabb szakaszban van, hiszen már megjelent köteteken mutathattuk be módszerünket. A finn kollégák nagy érdeklődést árultak el munkánk iránt, amit jólesően nyugtáztunk.

E. J.

TÁJÉKOZÓDÁS

AZ OSZTRÁK KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETÉNEK KONFERENCIÁJA

Bécs, 1986. szeptember

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az osztrák könyvtáros egyesület /Vereinigung Österreichischer Bibliothekare/ vezetői 1983 végén együttműködési megállapodást írtak alá. Ennek eredményeképpen szorosabbá váltak a két szervezet között a szakmai-emberi kapcsolatok, gyakoribbá a tapasztalatcsere-látogatások. 1984 óta osztrák kollégáink rendszeresen részt vettek az MKE évi vándorgyűlésein, s ez évben számos magyar könyvtárosnak nyílt lehetősége a bécsi konferencián való részvétellel. A tiztagu magyar küldöttséget Billédi Ferencné, az MKE elnöke vezette, tagjai voltak Vályi Gábor, az OKT elnöke, Kovács Dezső, az MKE főtitkára, Hernádi Istvánné és Kiss Jenő, a MKE alelnökei, Balázs Sándorné, Papp István elnökségi tagok, Mezei György, a Győr-Sopron megyei szervezet elnöke, Cholnoky Győző, az MM Könyvtári osztályának képviselője és e sorok írója. Poprády Géza, a Műszaki szekció elnöke mint előadó szerepelt a meghívottak között. E küldöttségen kívül még további husz könyvtáros utazott ki Bécsbe a konferencia szorosabban vett három napjára.

A kétévenként megrendezésre kerülő, sorrendben a 19. osztrák könyvtáros- napoknak /19. Österreichischer Bibliothekartag/ különös jelentőséget kölcsönzött az a tény, hogy 90 évvel ezelőtt alakult meg a mai egyesület jogelőde, a jelenlegi pedig 40 évvel ezelőtt. Bécs utoljára 20 éve adott otthont a könyvtáros-találkozóknak. Mindez együtt magyarázza, hogy a konferencia mind tartalmában, mind méreteiben, ünnepélyes külsőségeiben kiemelkedett a korábbi rendezvények sorából.

Nézzük először a számokat. Több mint 800 résztvevő s ebből kb. 150 volt a külföldi. A két legnépesebb küldöttség az NSzK-ból és Magyarországról érkezett. /Tőlünk 30 fő, az NSzK-ból 40 fölött/. A többi szocialista országból Csehszlovákiát két fő, az NDK-t ugyancsak két fő képviselte. Jugoszláviából, közelebről a horvát köztársaságból egy, a szlovén területéről két könyvtáros érkezett. Elhangzott kb. 70 előadás, megtekinthető volt számos szakmai kiállítás és bemutató. Könyvtári látogatások, kulturális programok és reprezen-

tatív fogadások egészítették még ki a gazdag választékot. A konferencia fő-védnökei az állam-elnök, dr. Kurt Waldheim /akit az esti színházi előadáson "testközelből" is láthatunk/ és a Tudomány és Kutatás minisztere, dr. Heinz Fischer voltak.

A tulajdonképpeni konferenciát szept. 15-16-án egy un. elő-szeminárium előzte meg. Ennek témáját - szakkönyvtárak az egyetemeken - az ausztriai egyetemek fejlődésének egy újabb szakasza tette időszerűvé. Ugyanakkor a külföldi vendégek számára sem voltak érdeketelenek az elhangzott előadások és viták, hiszen pl. a központi egyetemi könyvtár és a tanszéki, intézeti könyvtárak közötti kapcsolatok seholsem probléma-mentesek. E téma megvitatását az egyesület egyes bizottságainak ülései követték. Miután magam a Könyv- és Könyvtártörténeti Bizottság ülésén vettem részt, erről szólok bővebben.

Az elnöki beszámolóból megtudhattuk, hogy az osztrák könyvtárosok csak újabban kezdtek a fragmentum-kutatásokkal foglalkozni, ennek irányelveit az elmúlt évben tette közzé a bizottság. A gyakorlati munkához komoly segítséget adott a bizottság 13 tagjának ez évi budapesti látogatása, amelynek fő célja a Vizkelety András vezette Fragmenta Codicum MTA Kutató-csoport munkájának megismerése volt. /Mint egyetlen jelenlévő magyar résztvevőnek, bizony jólesett hallani az elismerő szavakat. A délelőtti folyamán még egyszer szó esett az itthon folyó munkáról: egyik felszólaló a Borsa Gedeon szerkesztésében megjelent Régi Magyarországi Nyomtatványokat dicsérte, s követendő példának nevezte azt a gyakorlatot, hogy a kötetben ismertetett valamennyi műről címlapfotót közöltek./ Az ausztriai bizottság jelenleg a proveniencia-kutatások módszereinek kimunkálásával, e kutatások fontosságának elismertetésével és ösztönzésével foglalkozik. A bizottságon belül működik egy könyvtártörténettel foglalkozó munkaközösség is, 35 aktív taggal, vezetőjük az a Walter Pongratz, aki a bécsi Egyetemi Könyvtár történetét írta meg. A munkaközösség programjában a könyvtári állománytörténet és a könyvtári feltárás történetének kérdései szerepelnek. Távlati céljuk egy egységes, összefoglaló osztrák könyvtártörténet megírása - természetesen csak az egyes könyvtárak történetének elkészülte után.

Az elhangzott előadások beszámoltak azokról a munkákról, amelyek néhány nagyobb könyvtárban folynak és céljuk a régi és ritka, vagy valamilyen oknál fogva különleges bibliofil értéknek számító műveknek az állományból való kiválogatása, lehetőleg elkülönítése és külön katalógusban való feltárása. Valamennyi felszólaló hangsúlyozta azonban az elvégzendő munka mennyisége és a rendelkezésre álló szakértők kevés száma közötti - feloldhatatlannak látszó - ellentmondást. Többen a szakmai utánpótlás teljes hiányáról panaszkodtak. Elhangzottak jámbor óhajok, hogy a régi gyűjtemények meglátogatásával, bemutatásával kísérjék meg a fiatalok érdeklődését a régi könyvek iránt felkelteni. A nálunk is jól ismert és szakkörökben nagyra értékelt Otto Mazal, az österreichische Nationalbibliothek vezető munkatársa azonban igen határozott hangú felszólalásában leszögezte: nem elég érdeklődést kelteni, határozott és tudatos káderpolitika kell, szervezett kiképzésre és továbbképzésre, könyvtárpolitikai eltökéltségre van szükség. Sokat beszélünk a kulturális örökségről, a nemzeti kultúrkincsről, mondotta Otto Mazal professzor, de ez nem elég: erősíteni kell a tradíciók tiszteletét és meg kell szervezni azok hathatós védelmét. Beszélünk az állomány védelméről, konzerválásról és restaurálásról is, de a dolog ott kezdődik, hogy mit kell elsősorban megvédeni, konzerválni vagy restaurálni. Ezt pedig csak a hozzáértő szakember tud-

ja megmondani és ő is csak akkor, ha megismerte és felmérte a régi állományt. Nagyon nagy, szinte beláthatatlan munka ez, főleg a nagykönyvtárakban, de egyszer végre már el kell kezdeni, tervszerűen és módszeresen. A nagy tapssal fogadott felszólalásban elhangzottakat többen megerősítették, sőt maga Magda Strebl asszony, az ONB főigazgatója is úgy találta, hogy a kulturális kormányzatnak javasolni lehetne a régi könyvek szakembereinek tervszerű kiképzését. Egyetértett az értékek felmérésének és feltárásának eszméjével, de csak olyanra szabad vállalkozni, aminek befejezésével reálisan számolni lehet. Óva intett a katalógus-torzók számának további szaporításától. Az elnök zárszavában úgy fogalmazott, hogy még mindig jobb rövidített és egyszerűsített katalógusok létrehozása és a részletesebb, tudományos feltárás későbbre halasztása, mint a munkálatokat el sem kezdeni. Hangsúlyozta ugyanakkor az ÖNB-nek mind a feltárásban, mind a továbbképzésben való meghatározó szerepét.

A konferencia ünnepélyes megnyitására szeptember 17-én, du. 14 órakor került sor az egyetem disztermében. Az üdvözlő beszédek sorában elsőként dr. Ferdinand Baumgartner, a Könyvtáros Egyesület elnöke, a bécsi Egyetemi Könyvtár igazgatója köszöntötte a megjelenteket, majd dr. Hans-Peter Geh, az IFLA elnöke, a Württembergische Landesbibliothek igazgatója üdvözölte a konferenciát. Üdvözlő beszédek hangzottak még el az egyetem, a város, és a minisztérium részéről. Miután a konferencia fő témája az értékes és a veszélyeztetett könyvtári állományrészek őrzése, megóvása és használata volt, a fő előadást Otto Wächter professzor, az ÖNB nemrég nyugalomba vonult állományvédelmi szakértője és vezető munkatársa tartotta. Előadásában a könyvtári állomány megóvásának problémakörét vizsgálta, különös tekintettel a nemrég Bécsben lezajlott nemzeti könyvtári igazgatói konferenciára, amely ugyancsak az állományvédelem kérdéseivel foglalkozott. Őt dr. Philippe Monnier /Genf, Egyetemi Könyvtár/ követte, aki a könyvtárak és a polgári védelem kapcsolatáról beszélt. A megnyitó ünnepélyes légköréhez egy kamarazenekar is hozzájárult, amelynek karmestere és két tagja civil foglalkozásában - könyvtáros. Egyébként az osztrák könyvtárosok művészi hajlamairól más módon is meggyőződhattünk: még aznap részt vettünk egy kiállítás megnyitásán, ahol a kiállító "képzőművészek" egytől-egyik könyvtárosok voltak. Festmények, grafikák, kollázsok, fafaragások, fényképek, apróbb dísz tárgyak sorakoztak 35 könyvtáros alkotásaként a kiállításon, ahol az alkotók nevén kívül rövid életrajzuk, szakmai /könyvtárosi!/ pályafutásuk is olvasható volt. Vajon ha itthon meghirdetnénk egy hasonló kiállítást, akadna jelentkező? /Egy biztosan, hiszen alkotása - külföldi résztvevőként - ott szerepelt a bécsi kiállításon./ S ha már az osztrák kollégák sokoldalúságánál tartunk, itt számolunk be arról a futballmeccsről, amelynek szintén tanúi voltunk: a grazi és a bécsi Egyetemi Könyvtár csapata mérte össze erejét. Sajnos hiába drukkoltunk házigazdánk csapatának: a décsiek 5:1-es vereséget szenvedtek.

A főtéma előadásai és vitái 18-19-én folytatódtak. A "magyar tábor" számára természetesen az egyetlen magyar előadó, Poprády Géza, az OSZK Állományvédelmi főosztálya vezetőjének előadása állt az érdeklődés középpontjában. Poprády Géza referátumában az állományvédelem magyarországi helyzetét ismertette, különös tekintettel az OSZK és az OKT Állományvédelmi szakbizottsága szerepére.

A konferencia színhelye az egyetem jogi karának nemrég elkészült épülete, a Juridicum volt. A kívülről csupa üveg és acélváz épület belülről jóval barátságosabban hatott, s valóban ideális színhelyül szolgált mind az előadásoknak, mind a szakmai kiállításoknak. Több mint 40 osztrák, nyugatnémet, angol és holland kiadóvállalat és cég mutatta be termékeit: könyveket, könyvtári berendezéseket és felszereléseket. Itt zajlott le az a fogadás is, amelyet az osztrák könyvtáros egyesület vezetősége adott a külföldi vendégek és a konferencia előadói részére. Másnap estére a vendéglőről, kiskocsmáiról, borkiméréseiről híres városrészbe, Grinzing-be szólt a meghívás, ahol vidám zene és jó bor mellett, hangulatos környezetben barátkoztak az osztrák és külföldi könyvtárosok. Az esti programok koronája azonban mégis az a fogadás volt, amelyet szeptember 18-án Bécs város polgármestere adott a konferencián részt vevő könyvtárosok részére a városháza dísztermében. A hatalmas méretű neogót épület díszterme imponáló méreteivel szinte lenyűgözi a belépőt - gyors fejszámolással megállapítottuk, hogy a négyszemélyes asztaloknál 700 személy is helyet foglalhat s még bőven marad hely a zenekarnak és a táncparkettnak... Utóbbira szükség is volt, mert a bőséges étel-ital elfogyasztása után felhangzottak a jól ismert Strauss-keringők és a kongresszus táncra perdült. Ennek, mint tudjuk, Bécsben már hagyományai vannak... Természetesen nemcsak keringőt játszott a zenekar: gyors, modern ritmus is megmozgatta az ifju, de még a kevésbé ifju könyvtáros-párokat is. Amikor a hangulat már magasra hágott, a zenekar csárdásra is rázendített, s az "osztrák sógor" éppen olyan jól roptá, mint a magyar táncosok.

A konferenciát kísérő kulturális programok sorából kiemelkedtek azok, amelyek a 250 éve, 1736-ban elhunyt Prinz Eugen von Savoyen - vagy ahogy mi magyarok ismerjük: Savoyai Jenő főherceg - alakjához kapcsolódtak. Az Österreichische Nationalbibliothek díszes barokk könyvtártermében Savoyai Jenő páratlan értékű könyvtárának kincseiből láthattunk kiállítást, majd egy autóbuzsköruton megismerkedtünk a marchfeldi kastélyokkal. Mindkét kastély - Schlosshof és Niederweiden - egykor Savoyai Jenő birtokában volt, s most a jubileumi év alkalmából "Prinz Eugen und das barocke Österreich" c. kiállításoknak adtak otthont. Bécs városa még két különleges élményt tartogatott számunkra: egy délutáni autóbuzsköruton a bécsi szecesszióval ismerkedtünk meg, este pedig a Theater an der Wien-ben a "Macskák" c. világhírű musicalnek tapsolhattunk.

Osztrák kollégáink valóban elragadó házigazdáknak bizonyultak: a konferencia rendezése nem nélkülözte az ünnepélyességet és a nagyvonalúságot, de a közvetlenséget és a kedélyességet sem. Ez utóbbinak bizonyítására csak még egy apróságot idézek: a bécsi Városi Könyvtár a konferencia valamennyi résztvevőjét megajándékozta egy finom kis tokba bújtatott, pirosfedelű könyvecskéval. A bibliofil csemege egy 200 évvel ezelőtti, igen ritka bécsi nyomtatvány facsimile kiadása, amely külön erre az alkalomra készült. A kis könyv a kor népszerű műfajának, a zsebkönyv-méretű kalendáriumnak egyik érdekes reprezentánsa s a "Taschenbuch für Grabennymphen auf das Jahr 1787" sokatmondó címet viseli. A sok humorral megírt, metszetekkel is illusztrált kalendárium azok használatára készült, akik ... szóval akik a világ legősibb mesterségét űzik, s ellátja őket jó tanácsokkal az új évre. A bécsien kívül a világnak ugyan melyik nemzetsége merete volna egy könyvtáros-konferencia résztvevőinek ajándéku! éppen ezt a könyvet adni? Bécsben ezt is merik - és jól tették, hogy

merték, hiszen a bécsi esték felszabadult jókedve őket igazolta. Egy Hamburgból jött könyvtáros a grinzingi estén a légkört így jellemezte: "Mindez nálunk - sajnos - elképzelhetetlen lenne."

A konferenciáról írva még valamiről meg kell emlékezni: nemcsak az osztrák könyvtáros egyesületnek arról a nagyvonalúságáról, amellyel 10 magyar könyvtárost egy hétig vendégül látott és további 20 főnek három napra szállást és a konferencián való részvételt biztosította, hanem arról a kitüntető szívéllyességről - többről: őszinte, szívből jövő barátságáról - amiben osztrák kollégáink bennünket, magyarokat részesítettek. Álljon itt személy szerint azoknak neve, akik dr. Ferdinand Baumgartner elnök vezetése mellett a legtöbbet tették annak érdekében, hogy Bécsből egy feledhetetlen emlékekkel gazdagabban térjünk haza: dr. Ronald Zwanziger, az egyesület titkára, dr. Siegfried Glanzer és dr. Ilse Dosoudil, mindhárman a bécsi egyetemi könyvtár munkatársai és az egyesületi élet fáradhatatlan szervezői.

Somkuti Gabriella

ELSZALASZTOTT ALKALMAK

Nulla dies sine linea - a régi latin mondást ma szabadon így értelmezném: egyetlen napot sem hasznos cselekedet, valamiféle alkotás, valamilyen maradandó élmény nélkül. De hogyan lehet ezt megszerezni? A család, közlekedés, munkahely háromszögébe zárt ember hogyan tegyen szert valamire, ami több, mint a hétköznapi robot? Néha könnyebben és egyszerűbben, mint gondolnánk. Csak nem szabad a kínálkozó alkalmakat elszalasztani.

Ilyen egyszeri és vissza nem térő alkalom volt az Országos Széchényi Könyvtárban 1986. szeptember 25-én délután, amikor a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Könyv- és Könyvtártörténeti Bizottsága rendezésében Sándor Lászlónak, az Állami Gorkij Könyvtár ny. igazgatójának "A Korunk-világnézeti szemle" c. előadására került sor. Része volt ez a program annak az előadás-sorozatnak, amelynek címe: "Az erdélyi folyóiratirodalom a két háború között", s első előadását ez év elején Pomogáts Béla irodalomtörténész tartotta az Erdélyi Hírlokról. Sándor László személyében nemcsak a téma egyik legjobb ismerője, hanem a kor szak cselekvő részese beszélt a folyóiratról. Köztudott, hogy Sándor László, a csehszlovákiai Sárió-mozgalom résztvevője, 1935-1940 között a Korunk c. kolozsvári folyóiratnak csehszlovákiai szerkesztője volt. A nagy figyelemmel kísért előadás után rendkívüli programpontra került sor. A rendezvényt ugyanis megtisztelte jelenlétével Balogh Edgár, a határok túl élő magyar nemzeti kisebbség egyik legjelesebb képviselője, aki az 1920-as évek óta

részese, vezéregyénisége a csehszlovákiai, majd az erdélyi magyar kisebbség életének és nehéz küzdelmeinek. A ma is Kolozsvárott élő közíró és politikus 80. születésnapjára készült portréfilmet csak nemrég - szeptember 5-én - hallhattuk és láthattuk a Magyar Televízióban s most itt volt közöttünk élő valóságában. Felszólalásában tulajdonképpen egy rögtönzött második előadást hallhattunk a kolozsvári Korunk-ról, méghozzá a legilletékesebbtől, hiszen Balogh Edgár 1936-tól a Korunk belső munkatársa, 1957-1971 között pedig főszerkesztője volt. Semmi máshoz nem hasonlítható élmény volt, amint Balogh Edgár a hallgatóság előtt a Korunk egykori harcairól beszélt, megvilágítva többek között a Kommunista Párt népfrontos politikájának hatását a folyóirat Irányvonalára. A kortársi tanuvallomásoknak azonban ezzel még nem szakadt vége: ezután Kéki Béla, a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára ny. igazgatóhelyettese szólalt fel, aki a két háború közötti korszakot Kolozsvárott élte át. Mint a Pásztortűz c. folyóirat egyik szerkesztője beszélt az egykori erdélyi közéletéről, a Korunk-on kívülálló, de a kisebbség gondjait velük együtt felvállaló szemszögből. Végül Horváth Ferenc, a csehszlovákiai Sarló-mozgalom egykori résztvevője emlékezett arra, hogy mit jelentett a Csehszlovákiában élő magyar fiatalságnak a Korunk. Az előadás befejezése után Balogh Edgár "Magyarok, románok, szlávok" c. tanulmánykötetét dedikálta, amelyet a születésnapjára jelentetett meg a Kossuth Könyvkiadó.

Akik ezen a délutánon ott voltak a Széchényi Könyvtár klubtermében, egy feledhetetlen élmánnyal távozhattak, hiszen nincs az az irodalomtörténeti kézikönyv, amely a kortársi jelenlét élő tanúságtételével versenyre kelhetne. Hogy miért beszéltünk mégis a cimben elszalasztott alkalomról? Azért, mert ennek az élménynek alig 30-an voltak részesei, a Széchényi Könyvtár aktív dolgozói közül mindössze heten, az OSZK nyugdíjasai közül öten. Annak a Széchényi Könyvtárnak, amely a magyar nyelv- és irodalom műveinek hivatott őrzőhelye, amely a határokon belüli és a határokon túli magyarok történetének valamennyi dokumentumát gyűjti és őrzi, ahol Magyarságkutató-csoport foglalkozik a magyar nemzeti kisebbségek történetével, ahol... de minek folytatni? Latin mondással kezdtük, fejezzük is be azzal: sapienti sat - a bölcsnek elegendő, vagyis okos ember kevés szóból is ért.

Somkuti Gabriella

KIÁLLÍTÁS

RAJZOK A KÖNYVTÁRBAN

/Borsos Miklós könyvillusztrációi/

Borsos Miklóst nagyon sokan szeretik. Erre a szeretetre emberként és művészként egyaránt rászolgált. Művészetéről mindenki könnyen meggyőződhet, emberségéről is fogalmat alkothat, aki írásait olvassa vagy a televízióban, rádióban látja-hallja őt. Most, hogy hazai művészeti életünk egyik legnagyobb élő alakja 80 éves lett sokan fordultak felé, sokan köszöntötték. Ezek sorában volt az Országos Széchényi Könyvtár is, mint a fővárosban az egyetlen intézmény, amely kiállítással tisztelgett az évforduló alkalmából.

Az 1986. évi kiállítási tervbe a fentemlített alkalomból vettünk bele egy Borsos kiállítást. Ugy gondoltuk, hogy a könyvkiállítások sorát egy képzőművészeti kiállítással színesítve, könyvekhez kapcsolódó műveit mutatjuk be az érdeklődőknek. Szerencsénk volt. A tervet elfogadta az intézmény vezetősége, a felkérő levélre pedig rövidesen megjött az igenlő válasz Borsos Miklóstól. Előzetes egyeztetés után március 10-én délután kerestük fel Rómer Flóris utcai lakásán. Szívélyesen fogadott és rögtön átadott két csomagot. Ezekben volt az az anyag amit nagyvonalúan a rendelkezésünkre bocsájtott: illusztrációk számatlan sokasága. A rendezéssel kapcsolatban csak az anyag jó áttekinthetőségéhez ragaszkodott, azaz minden ránk bízott. Mint mondta a nemzeti könyvtár iránti tiszteletből vállalkozott a kiállításra. Ahogy beszélt hozzánk közvetlen, természetes, okos és szórakoztató volt egyszerre. Szavait humor, az életet értő és megértő ember bölcs derűje aranyozta. Mi többnyire csak hallgattunk. Megilletődöttségből is, meg kíváncsiságból is. Ki akarná a sajátját mondani, mikor ilyen előadás hallgatója lehet? Egy rövid és értékes órát töltöttünk el. Ezután kezdődött a tulajdonképpeni munka. Ebben Szentmihály Andrea, Illy Lászlóné valamint jómagam végeztük a dandárját, de egész osztályunk is besegített. A kiadóktól, nyomdaktól rendetlenül és néha bizony hiányosan visszaküldött rajzoknak alkotók és időrend szerinti rendszerezése, majd válogatása volt az első lépés. Kitűnt, hogy az anyag tulnyomó része eredeti fekete-fehér toll- és ecsetrajz. Ez a mennyiség elégnek tűnt, így a rézkarcokat és egyéb műveket eleve nem válogattuk a kiállítandó képek közé. Majd a megmaradó mennyiséget is

megrostáltuk a belső kölcsönzésen keresztül kikért könyvek átnézéséből adódó tapasztalatok alapján. A körülbelül 300 átadott műből 211 darab maradt. Az illusztrált könyvek alkotóinak sora Szenci Molnár Alberttől Arany Jánoson és Lászlón, Petőfi Sándoron, Mikszáth Kálmánon, Ady Endrén, Babits Mihályon, Juhász Gyulán, Heltai Jenőn, Illyés Gyulán, Sarkadi Imrén, Simon Istvánon és Csuka Zoltánon keresztül Szabó Magdáig, Képes Gézáig, Hubay Miklósig, Garai Gáborig, Tüskés Tiborig és Fodor Andrásig terjedt. Volt egy nehéz kérdés, a színek kérdése. Ilyen sok egyszínű rajz nem mutatott volna a piszkosszürke filccel bevont tárlókban. A megoldást a színes paszpartuzás kínálta.

A Borsos kiállítást megelőző kiállítás rendezése közben időt szakítottunk egy próbarendezésre. Elosztottuk a rajzokat és könyveket a vitrinekben a tervezett sorrendben. A középső teremben a fő helyre két tárlóba Borsos Miklós és felesége, Kéry Ilona által írt kötetek kerültek. Az anyag zsufoltság nélkül, levegősen, jól elfért. Az érdekelt közreműködőkkel végigjárva a termeket meghatároztuk a paszpartuk tükörméretehez igazodó méreteit, kiválasztottuk a katalógusba, plakátra, meghívókra kerülő képeket, eldöntöttük, hogy ahol elég - például a regényeknél - ott csak az illusztrált könyv kerül a rajzok mellé, ahol viszont szükséges - például verseskötetekenél versenként - ott külön feliratok is lesznek. Abban is megállapodtunk, hogy Borsos érméket is bemutatunk, dekorációnak pedig köveket, kagylókat és szárított növényeket fogunk alkalmazni. A paszpartukhoz sikerült gyönyörű ugynevezett elefántbőr papírt találni 10 féle színben. Azt is meghatároztuk később, hogy egy-egy író, költő illusztrációi milyen szint kapjanak, figyelembe véve a színek érzelmi, hangulati viszonyát a szóban forgó alkotóval, illetve műveivel. Ügyeltünk az egy termen belüli színek harmóniájára is. Minden teremben volt egy pirossal paszpartuzott sorozat, ami kiemelte, élővé tette a többi tompább színt.

Megrendeltük a plakát, katalógus és meghívók egységes, garnituraszerű tervezését. Meghatároztuk a készülő darabszámokat. Intéztük az intézendő sok-sok kisebb-nagyobb ügyet. Mire a grafikai tervek és egy sorozat különféle színű és méretű paszpartuzás elkészült elérkezett az idő, hogy felkeressük Borsos Miklóst és beszámoljunk neki, kikérjük véleményét. Ekkorra azonban ő már Tihanyban tartózkodott, a "kert"-ben. Nem tagadjuk erre is kíváncsiak voltunk. Gyors levélváltás és szívélyes invitálás után július 15-én gépkocsival mentünk Tihanyba. Gyönyörű idő volt, igazi nyár. Rövid keresgélés után megtaláltuk a félsziget nyakánál, Dióson a Borsos-birodalmat. Belépve a kapun és a boltíves átjáró alatt áthaladva feltárult előttünk a kert. Felesége fogadott bennünket és a kertre néző teraszon kínált helyet. Rövidesen Borsos Miklós is megjelent. Mint mondta hegedüléssel ütötte el az időt érkezésünkig. Ajándékként egy könyvtárunkat ismertető könyvet és egy kódex-katalógustadtunk át. Elhatároztuk, hogy csak a legrövidebb ideig vesszük igénybe türelmét, de ő nem sietett. Ráérősen társalgott velünk és csak jó idő után hozta szóba jövetelünk közelebbi célját. Először is megállapodtunk a megnyitó időpontjában, felajánlva a könyvtár gépkocsiját a felutazáshoz, majd sorban beszámoltunk a dolgok állásáról. Ő érdeklődéssel hallgatta és egészében egyetértett terveinkkel. Csak egy kisebb dologban javasolt változtatást, amit készséggel elfogadtunk. Elismeréssel és köszönettel vette munkálkodásunkat. A beszélgetés alatt szemünk el-elkalandozott a kert fái, bokrai között és a zöld háttér előtt álló fehér szobrokon.

Beszélgetésünk végén előhozakodtunk kérésünkkel, hogy szeretnénk a kertet megnézni. Borsos Miklós feleségét - a legilletékesebbet - kérte meg, hogy kalauzoljon bennünket. Vele végigjárva a kert utjait, ösvényeit egészzé álltak össze bennünk a "Kertem" című könyv lapjairól ismerős részletek: művészi egészzé. Miközben megkerültük a házat Borsos Miklós a terasz előtt álldogált, visszatérésünket várta. Mi még nem tudtuk, mit forgat a fejében. Már a bucsuzáshoz készülődtünk volna, mikor kérte, hogy a katalógus bevezetője után egy mondatban közöljük, hogy összes kiállított művét az Országos Széchényi Könyvtárnak adományozta. Szinte a szavunk is elakadt egy pillanatra a meglepetéstől vegyes örömtől. De aztán megköszöntük az óriási ajándékot a könyvtár nevében, remélve, hogy sikerül majd a kiállítással rászolgálni. Megvallottuk, hogy milyen szeretettel és örömmel dolgozunk ennek érdekében. Ő csak annyit válaszolt, hogy ezt mondani sem kell, mert látszik. Emlékezetes két órát eltöltve köszöntünk el kedves vendéglátóinktól.

Hazatérva beszámoltunk a könyvtár vezetőségének a fejleményekről és Tihanyba főigazgatói köszönőlevél ment, írásban is megismételve a meghívást a megnyitóra. Egy dolog nem volt még eldöntve: ki nyissa meg a kiállítást. Ebben Juhász Gyula főigazgató segített, családon belül oldva meg a kérdést. Juhász Ferenc költő vállalta a feladatot. Mi pedig folytattuk a megkezdett munkát immár "legfelsőbb" jóváhagyással. Jártunk a Sokszorosító Üzembe, ahol sorra készültek az anyagok. Virágüzletekben válogattuk össze a szárított növényeket. A Petőfi Irodalmi Muzeumból 20 darab eredeti Borsos érmet kölcsönöztünk. A budafoki betongyár kavicstelepéről vagy 30 kg szép formájú és színű követ szedtünk össze egy régi ismeretség révén. A Restauráló laboratórium és a Kötészet sorozatban gyártotta a szép paszpartukat. Folyt a meghívandók listáinak összeállítása, a meghívók gépelése, postázása, a megnyitó utáni fogadás szervezése. S lassan minden együtt volt.

Szükség is volt a gondos előkészítésre, mert összesen csak egy hetünk maradt az előző kiállítás bontására és ennek a rendezésére. Nagyon kellett igyekezni. Szerencsére csak kisebb akadályok jöttek közbe - ilyenek mindig akadnak - úgy, hogy időre elkészültünk. A tulajdonképpeni rendezést - a képek, könyvek, feliratok és érmek, a kövek, kagylók és szárított növények végleges, egymással harmonizáló és egyben változatos elrendezését - két nap, pontosabban két hosszú délután alatt végeztük el. Félrepillantás nélküli, megfeszített, de ugyanakkor gördülékeny és élvezetes munka volt. Sikerült azt nyújtani, amit szeretnénk volna, amit elképzeltünk.

Végül elérkezett szeptember 8-adika, a megnyitó napja. Borsos Miklósék délután 4 óra körül érkeztek meg a könyvtárba Juhász Ferencsel együtt. Juhász Gyula főigazgatóval az élen fogadtuk őket. Először a kiállítást mutattuk meg nyugodt körülmények között, mivel a megnyitó utáni tömegben erre már nincs megfelelő lehetőség. Utána a főigazgatói szobában pihentek egy kicsit a megnyitó fáradalmi előtt, majd 5 órára felvonultak a kiállítóterem elé. Pár perccel 5 óra után Juhász Gyula főigazgató bevezető szavalt követően Juhász Ferenc rövid, igazi "juhászferences" beszéddel megnyitotta a kiállítást. A beszéd az Élet és Irodalom 1986. szeptember 12.-i számában "A harmónia szigorúsága" címmel olvasható.

A közönség betódult a termekbe, s birtokba vette azokat. Erre a napra 200 darab katalógust biztosítottunk remélve, hogy elég lesz. A borítóba helyezett, különálló lapokon bevezetőt és 30 válogatott rajzot tartalmazó kiadvány azonban az utolsó darabig elfogyott az OSZK

Sokszorosító Üzemének kiváló munkáját dicsérve. A dedikáltak hosszú sorban várakoztak. Borsos Miklós megadó türelemmel írt alá mindenkinek kérése szerint. A termék még nem zárta be, mikor a tanácssteremben megkezdődött a fogadás. Erre Borsosék vendégein kívül főleg a könyvtár vezetői és a kiállítás megvalósításában részt vevő munkatársai voltak hivatalosak. Nem túl nagy létszámú, közvetlen összejövetel volt. Egyedül Poprády Gézárt hiányoltuk, aki oly sokat és oly lelkesen segített. Sajnos másirányú elfoglaltsága miatt nem vehetett részt e nap örömeiben. A központ továbbra is a Borsos házaspár volt, mindenki igyekezett legalább néhány szót váltani velük. Borsosné itt közölte, hogy rövidesen egy 1553-ból való velencei Petrarca kötetet ajándékoz könyvtárunknak. Egy héttel később az ajándékot kísérvélevellel át is nyújtotta, míg a könyvtár levélben is köszönetet mondott az újabb értékes adományért. Nem tartott soká az együttléte, és Borsos Miklósék elbucsztatása után már csak szűkebb OSZK körben voltunk együtt. Juhász Gyula főigazgató ekkor köszönte meg a kiállítás megrendezésében kifejtett munkánkat és nyilvánította ki elismerését is. Szavai után erre koccintottunk.

A régen megálmodott, és most megvalósult kiállítás tehát megkezdte önálló életét. Szerénytelenség nélkül elmondhatjuk, hogy sok olyan elismerést kaptunk, amely igazolta munkánk értelmét és értékét. A legszebbet maga Borsos Miklós mondta róla: "Igazi képzőművészeti kiállítás!".

Förster Miklós

"A HARMÓNIA SZIGORÚSÁGA

Ezt az ünnep-pillanatot kinyitom, mint arany-ajtot, s a sorsfényajtóban egy fehérfejű férfi áll: a nyolcvanéves Borsos Miklós. Teste mögött a mély kékezüst fénylap arany tokban, arca előtt a mi tiszta merengésünk. Mögötte az Isten ür-magánya, előtte emberarcok: ünnepből, várakozásból. Áll mint a harmónia szigorúsága, áll, mint a harmónia tisztasága. Köszöntöm is őt élő szellemiségünk bonyolult összegével, s a holtak szellem-örömét is hozva, akik ott intenek most mosolyogva a földben, a tegnap-temettek, a rég-temettek: a társak, barátok, teremtetők, a földbe-szivárgott huszadik század! Akik egy másik dimenzióban találtak végleges közös árvaságra, s lényük vigasz-árnya: a nem-felejtés. Borsos Miklós műve a harmónia szigorúsága és a harmónia tisztasága! Az embertudat rendje a természeti rendtelenségben. A harmónia szellemlüése a kaotikus anyag fölött. Rend a reménytelenségben. Rend a boldogtalanságon. Az anyag belsejében háborgó, gyüliködő, egymásba-kapaszkodó és egymást-taszítva igazoló erőterek, erőcsomagok, dübörögve tajtékzó hullámmezők zárt, merengő,

küldetéses alakzatokba csiszolódnak szigorú szeretetétől, munkálkodó kezétől, s a lét-alakká, lény-formává bontott anyagömb harmónia-fénye, mint hajnali harmat sárga hegedűn, titkos csillagfény piros hegedűvonón. S a maga-teremtette tények és lények különös, gyöngyredős, Jézus utolsó-vacsorája-szelíd megváltás-mosolya és mindenség-mosolya befelé is sűrűsödve a márványban, a kőben, a feketével besugárzott papírlapok fehér időterében; a rajz-mondatokban, rajz-versekben, rajz-áhitatokban. A márvány, a kő, a bronz szívéig. A papír-végtelenben a csönd szívéig. Johann Sebastian Bach és Johann Wolfgang Goethe világértéséhez hasonlít Borsos Miklós valóság-értelmezése, a valóság-szerelmes megértőkhöz és összefoglalókhöz, akik tudták: a harmónia nem gyásztalanság és gyönyörtelenség, nem büntelenség és pihés közöny, nem emberhiány-gondtalanság, mint a hellén Isteneké, nem szenvedés-hiány s a jólét lomha párolgás-tartománya, nem öröklét és nem halál-nélküliség! De történelem és halandóság, emberhalál és emberszenvedés, gond, szörnyűség, szegénység, iszony, háború, gyötrelme, rettegés, bűn, jajongás, kín, szerelem, vállalkozás, bátorság, teremtés, ünnep, öröm, bánat, megaláztatás, börtön, betegség, megszegyenítés, elhurcolás, és keresztrefeszítés, szorongás, politikai nyomor és nemi nyomor és boldog tiszta nemiség, szülés, gyerekszülés, gyereksír, tömegsír-temető, egymásba szöve és egymásra-halmozottan, s az önmagáért erjedve dübörgő természeti lét, s a megfélemezett és használt természeti lét egymásból kinőve és egymásból kiszivottan: s a harmónia nem más, mint e folyamatok, dolgok és állapotok gyötrelmes, szigorú, szép együtt-tudása, együtt-vállalása és tagadása: így az isteni titkos jelntés és az emberi minden! Így a hit: nem a különösben, az egyben, de az együtt-sokaságban, az örökben. Ami a végtelenséggel együtt-mulandó, ami a halandósággal együtt-maradandó. A harmónia az emberértelem szigorú létigazolása. A harmónia a töredezettség tagadása. A harmónia a valóság együtt-hite, a valóság egyetemes bizonyítása. A harmónia tisztaság és hűség. Bonyolultság és nem egyszerűség, mint a csillagos űr, a titokkal derengő. Borsos Miklós művei, s köztük e rajzok itt e rajz-lombszoba: titokkal-derengő varázslat-harmóniák és harmónia-áldomások, a teremtő megmaradás tudatos embertényei, a fekete mulandóság vonalas, szálkás, lobogó, hömpölygő, kavargó, sugaras, körös, fonatos, redős, palástos, tiszta ellenfényei, a papíron. Emberré felnőtt halandóság-tudatunkban. A titok csilláma, csillogása, tudása, hite életünkben.

Juhász Ferenc

Borsos Miklós kiállításának megnyitója az Országos Széchényi Könyvtárban. Szeptember 8."
Élet és Irodalom 1986. szeptember 12.

MUNKATÁRSAINKRÓL

ÚJ SZABÓ ERVIN EMLÉKÉRMESÜNK: HORVÁTH MAGDA

Horváth Magda nem az a típus, akit el szoktak halmozni kitüntetésekkel. Ugyanis nem éppen terméketlen könyvtárosi pályája első 49 évében semmiféle kitüntetést nem kapott, még egy Szocialista kulturáért érdemérmet sem. Munkával szokták elhalmozni. Illetve ez sem így igaz: ő maga szokta magát elhalmozni munkával.

Merthogy akármi is a hivatalos tennivalója, képtelen arra, hogy csak úgy letudja, minél hamarabb, annál jobb. Egyrészt mélyebbre megy a szokásosnál, utána néz minden apró részletnek, ellenőrizz minden gyanús adatot – másrészt nemcsak a részletekre figyel, hanem a nagyobb összefüggésre is, észreveszi a bibit az előzményekben, esetleg a feladat megfogalmazásában is. Jelszava mégsem a "lassu munkához idő kell". Hisz aki csak alapos, értelmes munkát hajlandó végezni, az épp ezért hamar eligazodik az összefüggésekben, át tudja tekinteni a dolgokat, nagyon jól tudja, minek hol kell utána nézni, egyre több meg is marad a fejében abból, aminek egyébként újra meg újra utána kellene néznie – úgyhogy az átlagosnál több munkát az átlagosnál gyorsabban végzi.

Mindezek ellenére ritkán akasztják a nyakába "A főnök kedvence" partedit. Még a kollegák is úgy érzik olykor, túl sokat akadékoskodik. Mert az eféle munkastilussal az is vele jár, hogy ha valamit rendbe kell tennie, esetleg azt is megállapítja: a folyamat előző szakaszán is változtatni kellene, hogy itt jól mehessen a dolog, meg az itteni jobb "outputot" is értelmesebben lehetne hasznosítani a következő szakaszon. És mindig kimondja a véleményét, kéretlenül is, mert úgy véli, ártana a közös munkának, ha elhallgatná.

A munkától elválaszthatatlan szenvedélye a tanítás. Éspedig nemcsak a tanfolyamon való tanítás /bár azt is csinálta/; nem egyszer hivatalosan is feladatává tették kezdő vagy külső munkatársak betanítását, de megbízás nélkül is foglalkozik ezzel. – Nem hivatalos tanítási tevékenységéről magam is szerezhettem tapasztalatokat, négy évig egy szobában ülve vele a KMK tájékoztatási osztályán. Minimális könyvtári ismeretek és gyakorlat birtokában kerültem oda /mivelhogy elsősorban olyan embert kerestek, aki tud néhány idegen nyelven olvasni meg magyarul írni/. Hamar rájöttem, hogy Horváth Magdától mindent megkérdezhe-

tek, amire a könyvtári munka tudományából épp szükségem van; megkérdezhetem, mert bizonyosan tudja, amire kíváncsi vagyok, és szívesen meg is mondja. Illetve: meg sem állhatja, hogy töviről hegyire el ne magyarázza, bármilyen sürgős a saját dolga. Sose érte be a receptszerű utbaigazítással; akármilyen "lényegtelen", formális apróságról volt szó /sajnos, a könyvtári munka jórészt formális apróságokból áll/, nem azt mondta meg, hogy igy kell csinálni, hanem hogy miért úgy kell csinálni, ahogyan kell, mi baj lenne abból, ha másképpen, "egyszerűbben" csinálnánk. - A kollega, aki konkrét munkájában elakadván annak mielőbbi folytatásához várja a segítséget, pillanatnyilag nem feltétlenül lelkesedik az ilyenfajta tájékoztatásért, de rá kell jönnie, hogy hosszú távon ennek veszi legtöbb hasznát.

Féltreértések elkerülése végett: Horváth Magda nem tartozik azok közé az egyébként tiszteletreméltó szakemberek közé, akiknek "a könyvtár az életük". Nemcsak azért nem, mert náromgyermekes családjára ezt eleve furcsa volna rámondani. Azért sem, mert filozófiától a zenéig meg még azon is túl minden érdekli, ami a vérbeli humán értelmiségit érdekelneti; monón tájékozódik, szenvedélyesen vitatkozik. Tudja jól, hogy a könyvtári munka csak kis része a kulturának; de éppen mivel tudja, hogy annak a része, azért végezheti olyan hatékonyan.

x

A fentieket, mint említettem, személyes tapasztalataimból is tudom. Azt is tudom, hogy már lényegében a maga munkájában tanulta meg, amit tud, korántsem tartja magát autodidaktának; nagy hálaival emleget olyan mestereket és munkaközösségeket, akiktől, illetve amelyek keretében tanulhatott. Most már tőle kérdelem meg: hogyan is jutott hát idáig a szakmájában?

- 1936-ban végeztem a pesti egyetemen, német-francia szakon. /Az Apponyi-gyűjtemény anyagára épült a doktori disszertációm: Magyarország a 16. századi német közvéleményben./ Halász Gábor ajánlott be Fitz Józsefnek, aki még 1936-ban fel is vett az OSZK-ba. Persze díjaztan gyakornoknak; Horthy-ösztöndijas voltam, ami havi 50 pengőt jelentett, ez volt a "keresetem". Nagy korszaka volt ez az OSZK-nak, akkor folyt az un. müncheni anyag raktalogizálása, rengeteget lehetett belőle tanulni, Goriupp Alisz mellett. Kitűnő gárda dolgozott akkor a könyvtárban, például Jékely Zoltán, Kniezsa István, Ortutay Gyula - meg későbbi férjem, Makkai László.

/Gondolom, ez az akkori munkahely ért annyit, mint a formális könyvtárosképzés./

- Nemogy azt higgye, hogy a mi nemzedékünk nem részesülhetett formális képzésben is! Kétszer rendezett akkoriban a Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete hathónapos - mai kifejezéssel élve - posztgraduális könyvtárosképző tanfolyamot, nagyon színvonalasat. Komoly elméleti alapokat kaptam ott; a könyvtörténetet pl. Fitz József tanította, a címléírást Goriupp Alisz, az osztályozást Veredy Gyula.

- Amikor férjhez mentem, ott kellett hagynom az OSZK-t, mivelhogy házaspár egy helyen nem dolgozhatott. Megint szerencsém volt: az Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ keretében működő központi katalógushoz kerültem, amelyet Sebestyén Géza vezetett. Ez az intézmény az Egyetemi Könyvtárhoz tartozott, s annak az igazgatója, P. Steiner Iván,

később átvett az Egyetemi Könyvtárba. Nagyon szigorú ember volt a "Rettenetes Iván", de valóban kitűnően szervezett, színvonalas munka folyt a könyvtárban.

- 1940-ben férjemet kinevezték Kolozsvárra, az Erdélyi Tudományos Intézetbe; könyvtárosi pályám félbeszakadt.

/Vagyis főhivatású családom lett./

- Nem erről van szó; szívesen elmentem volna dolgozni, munkahelyem is került volna. Kinevethet, olyan furcsán hangzik ma: illetlennek, erkölcstelennek éreztük volna, hogy egyszerre mind a ketten státusba kerüljünk. Mert addig a férjemnek se volt rendes állása, ő ugynevezett ÁDOB-os volt, az Állástalan Diplomások Országos Bizottságának havi 80 pengő támogatásával dolgozott. Így én "társadalmi munkában" tanítottam be az Erdélyi Tudományos Intézet könyvtárának munkatársait.

- A háború után, 1947-50 között, a Református Egyetemes Konvent irodájában dolgoztam mindeneként: a könyvcsomagolástól a külföldi egyházi személyiségek kíséréséig mindenféle feladatot elláttam. 1950 után, nem rendszeresen, megint könyvtári munkát végeztem, az Országos Levéltár és a Levéltárak Országos Központja könyvtárában.

/S akkor következett az OSZK és az Egyetemi Könyvtár utáni harmadik nevezetes "műhely", amely, tudom, mindmáig legkedvesebb a szívemnek./

- Igen, a Műegyetemi Könyvtár; 1952-től 58-ig dolgoztam benne. Kondor Imre igazgatása alatt ez lett akkor a legmodernebb magyar könyvtár /kiépült pl. a hálózati rendszer és a szakreferensi rendszer/. Sebestyén Géza vezette a gyarapítási osztályt s még jó néhány kiváló ember került ott össze. Ott tanultam meg katalógust szerkeszteni; Kondor kioktatott, hogy nem cédulabeosztás a dolgom, hanem katalógusszerkesztés. De mindenkinek kellett értenie minden munkafolyamathoz. Ott tudtam meg igazán, mit jelent munkaközösségben dolgozni.

- Kondor eltávozása után sokan eljöttünk onnan. Sebestyén Géza 1958-ban lett az OSZK főigazgató-helyettese, ő hívott át engem; 59-től Szentmihályi Jánossal és az akkor sülvölvény Bereczky Lászlóval hárman alkottuk a KMK tudományos és szakkönyvtári csoportját. Mi rendeztük meg a szegedi egyetemi könyvtári és a gödöllői bibliográfiai konferenciát. Aztán a KMK tájékoztatási osztályán a Könyvtártudományi Szakkönyvtárat vezettem, majd ugyanitt a KDSZ-t /Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom; referáló lap/ indítottam meg és szerkesztettem négy évig. 1972-ben mentem nyugdíjba; 1975 óta a Könyvek Központi Katalógusában dolgozom. Itt is új vállalkozás megindítása lett a feladatom: a Külföldi Társadalomtudományi kézikönyvek c. kiadványt szerkeszttem.

x

Mindezek közben megírta a "horváthmagdát", amelyből egy egész könyvtárosnemzedék tanulta a leíró katalógizálást /1961-ben jelent meg "A címléírás alapjai" címen, átdolgozott formájában 1967 óta számos kiadásban A katalógizálás alapjai címen/. S a magyar katalógizálási szabályok legújabb módosításában is része van: ő fordította le annak idején az ISBD/M-et.

Egy régebbi fordítási munkája, az ERIC-tézaurusz terjedelmes bevezető tanulmányának a lefordítása keltette fel az érdeklődését a tézaurusz-szerkesztés iránt. Ennek az érdek-

lődésnek lett a gyümölcse 1976-ban /a Bóday Pál irányításával kialakított tárgyszójegyzék továbbfejlesztéseképpen/ a Könyvtári és tájékoztatási tárgyszójegyzék, amely voltaképpen tezaurusz. Készült azóta Magyarországon már sok tezaurusz, forsriftosabb, modernebb is ennél - de ma is ez az egyetlen, amelyet a gyakorlatban is használnak.

Magyarországon ugyancsak páratlan a maga nemében az az általános tárgyszórendszer és indexelési rendszer is, amelyet a KMK állománygyarapítási tanácsadójának, az Új könyveknek az 1965-1967. évi összevont mutatója szerkesztésekor dolgozott ki; azóta is ennek alapján tárgyszavazzák az Új könyvekben a szakirodalmi kiadványokat.

Mindezek után csöppet sem hangzik meglepően az, amivel a 72 éves Horváth Magda a szakmai pályafutására vonatkozó beszélgetésünket /minden nosztalgikus merengés nélkül, egyszerű ténymegállapításként/ befejezte:

- Egyre jobban érdekel az osztályozáselmélet. Ha most kezdeném a könyvtárosságot, legszívesebben ezzel foglalkoznék.

Kövendi Dénes

MÚLTUNK ÖRÖKSÉGÜNK

Az OSZK Híradó megindulása 30. évfordulójának közeledtével közreadunk a régi évfolyamokból olyan írásokat, amelyeknek ma is van aktualitása.

Szerk.

"FÜRDŐ VAGY KÖNYVTÁR?"

/Az olvasószolgálat emlékalbumából/

I. KÉP

/Csöng a telefon. Női hang./

- Halló, Széchényi?

- IGEN, KÉREM! TÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLAT.

- Tessék odahívni a telefonhoz Tibli Pétert.

- KIT, KÉREM?

- Tib-li Pétert.

/Az ügyeletes megnézi a házi telefonjegyzékben, hátha van ilyen nevű kartársunk, de nem találja. Ugy látszik, rosszul hallotta a nevet./

- TESSÉK BETŪZNI A NEVET.

- Tivadar, Irén, Béla, Lajos, Irén - Tibli Péter.

- ILYEN NEVŰ NEM DOLGOZIK NÁLUNK.

- Nem is ott dolgozik. Vendég.

- KÉREM, A LÁTOGATÓKAT NEM TUDJUK A TELEFONHOZ HÍVNI.

- Hogyhogy? Nem jó a megafonjuk?

- NEM IS VOLT MEGAFONUNK.

- Ugyan már, ne mondja kedves, tegnap is a melegvizből hívtak ki a hangosanbeszélővel.

- DE NÁLUNK MELEGVIZ SINCS.

- Haha, a Széchényiben nincs melegvíz? Mióta? Ne mondjon ilyet, mert ideges leszek.

- NE TESSÉK IDEGESNEK LENNI! A SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRBAN NINCS MELEGVIZ.

- Könyvtárban? Hát nem a Széchényi fürdővel beszélek, akkor mit bolondít már egy félórája, maga szemtelen.

/Bumm... Jól lecsapta a kagylót./

2. KÉP

/Öt perc múlva megint telefon csöng. Női hang./

- Halló, Széchényi?

- IGEN, KÉREM! TÁJÉKOZTATÓ SZOLGÁLAT.

- Tessék idehívni a telefonhoz Sibli Pétert.

- KÉREM, EZ NEM A SZÉCHÉNYI FÜRDŐ, EZ A SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR!

- Igen, igen, ott van Sibli Péter a nagyolvasóban, tessék már kihívni egy percre, nagyon fontos ügy.

- NEM TUDJUK KIHIVNI! Telve van az olvasóterem, nem ismerjük névről az olvasókat, hangosan sem mondhatjuk a nevét, mert zavarnánk a többi olvasót.

- Hát pedig igazán idehívhatná.

- TESSÉK MEGÉRTENI, hogy nem zavarhatjuk meg a könyvtár rendjét. Sziveskedjék bejönni, és kinívni akít keres.

- Igazán nem szép magától, most a tantuszom is kárbament.

/Bumm. Ez is lecsapta./

STATISZTIKAI MUTATÓSZÁMOK KIEGÉSZÍTÉSKÉNT AZ 1960 ÉVI JELENTÉSHEZ: Az első félévben telefonon keresett olvasók száma nemi megoszlás szerint: a/ Nő keresett FÉRFIT 679 esetben. - b/ NŐ keresett NŐT 1 esetben. - c/ FÉRFI keresett NŐT 0 esetben. - /V.B./"

OSZK Híradó, 1960. 195-196. l.

KÖNYVISMERTETÉS

MAGYAROK A TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉS TECHNIKA TÖRTÉNETÉBEN

Magyarok szerepe a világ természettudományos és műszaki haladásában címmel tudományos találkozót és tanácskozást rendeztek a külföldi és hazai magyar tudósok és mérnökök részére Budapesten az MVSZ, MTA, BME, MTESZ és az OMIKK rendezésében 1986. augusztus 4-től 9-ig. Ebből az alkalomból egy igen értékes kiadvány - lényegében lexikon - is megjelent "Magyarok a természettudomány és technika történetében" címmel. A segédkönyvnek is felfogható értékes összeállítás betűrendben tartalmazza ismert és kevésbé ismert magyar tudósok legfontosabb adatait Alexits Györgytől Zsolnay Vilmosig. A kötet minden esetben közli a tudósok születésének, elhalálzásának helyét és időpontját - év, hónap, nap -, valamint rövid életrajzot, tudományos, feltalálói tevékenységet. Sor kerül a főbb művek és vonatkozó irodalom felsorolására. Az összeállítás a történeti Magyarországon tevékenykedő vagy itteni születésű, de külföldön működő "nemzetközi szinten számottevő és/vagy a haladást hazai szinten előrevivő természettudósokkal, műszaki alkotókkal illetve mérnökökkel és esetenként orvosokkal foglalkozik." A szerkesztők általában magyarnak azokat tekintik, akik annak tartották saját magukat. A lexikon részt Bérczi Szaniszló, Lambrecht Miklós, Nagy Dénes, Nagy Ferenc és Sipka László szerkesztette. A bibliográfiai összefoglalót Gazda István állította össze.

A második rész "Támpontok a magyar tudomány- és technikatörténetéhez" címmel a "magyar mérnöktan köréből" közölnek néhány alapvető részletet Nagy Dénes és Nagy Ferenc szerkesztésében. A könyv befejező része másolatban közli azokat a leveleket, amelyeket Neumann János írt Bay Zoltánnak, aki azokat a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta.

Itt említjük meg, hogy az első rész címszavait olyan jelentős tudománytörténészek írták többek között mint Benedek István, Endrei Walter, Kádár Zoltán, Karasszon Dénes, Pap János, Sain Márton, Szabadváry Ferenc és Vekerdy László. A kötetnek ott kell, hogy legyen a helye az OSZK reference könyvtárában és az osztályok segédkönyvtáraiban.

Végül meg kívánjuk még jegyezni, hogy a már említett világ magyar tudósai találkoznak egyik szekció ülésén elhangzott egy igen érdekes előadás, amely az OSZK hungarika

gyarapítását is érinti. Ugyanis Lipták Béla amerikai magyar származású tudós "Magyarok szerepe a világ műszaki könyvkiadásában" című előadásában - amelyet Lengyel István New York-i egyetemi tanár olvasott fel - azt a figyelemreméltó gondolatot vetette fel, hogy az USA egyetemein oktató, kutató mintegy 3000 magyar származású egyén küldje meg az OSZK-nak önálló műveit, valamint azokat, amelyekben közreműködtek és cikkeiknek különnyomatait, díjmentesen. Ha ez a javaslat megvalósulna sok olyan értékes hungarika kerülhetne könyvtárunkba, amelyek eddig különböző okokból nem jutottak el hozzánk.

Batári Gyula

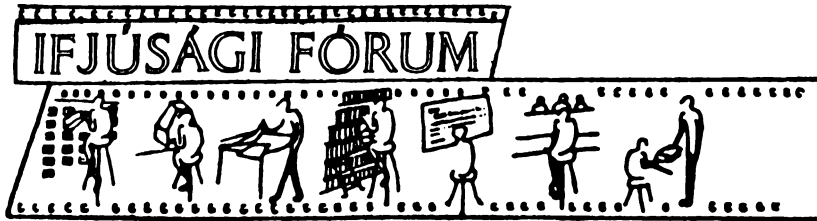
**MAGYAROK
A TERMÉSZETTUDOMÁNY
ÉS TECHNIKA TÖRTÉNETÉBEN**

I.

FŐSZERKESZTŐ:

**NAGY FERENC
NAGY DÉNES**

**MVSZ MTA BME MTESZ
ORSZÁGOS MŰSZAKI INFORMÁCIÓS
KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR 1986**

A KISZ I. KERÜLETI BIZOTTSÁGA DOLGOZÓI VEZETŐKÉPZŐ TÁBORA

Balatonvilágoson 1986. szeptember 12-14. között tábort szervezett az I. kerületi KISZ bizottság. Az OSZK ifjúságát Borsányi Zsuzsa, Csucs Dalma, Szelesi Rózsa és Szilágyi József képviselte.

TANULMÁNYI PROGRAM:

- Tájékoztatót kaptunk a KISZ XI. kongresszusáról és a Bp-i Küldöttgyűlés határozatairól és a Bp-i Küldöttgyűlés határozatairól. Előadó: Dr. Gönczi János, a KISZ BB titkára.
- A KISZ I. kerületi Bizottsága Intézkedési Terve az 1986. évi küldöttértekezlet határozatainak végrehajtására című dokumentum ismertetése.
- Szakszervezetek Ifjúsági Tagozata

Előadó: Földi Antal

A szakszervezet szervezettsége országosan 90% körül van. Beszélt szervező tevékenységéről a szakmunkás fiatalok körében. Réteg munkát csak úgy lehet csinálni, mondta, hogy a réteget külön is bontjuk. A fiatal műszaki értelmiségiek - az MTESZ önálló, saját érdekvédelmi szerve. A réteg érdekvédelem feladata:

- a szakszervezet az ifjúság felé megújuljon
- az Ifjúsági Törvény végrehajtásának visszasságai
- a szakszervezeti ifjúsági tagozat: lépés a demokrácia felé
feladata: vegyen részt a pénzügyi tervezésben
képviselje, hogy mire lenne szüksége az ifjúságnak
- káder gondok: alapot biztosítanak, hogy 4-5 éven belül lesznek eredmények

Létrehozásának feltételei:

- 30 éven aluli fiataloknak tervezik a tagozatot
- 20 főt meghaladja a fiatalok száma

- ahol a KISZ szervezettsége 100%-os, ott nincs értelme
- KISZ: iskolában, munkahelyen: pályakezdő fiatalok érdekvédelme, párttaggá nevelés a feladata
- Szakszervezet: ÉRDEKVÉDELEM, szervezeti oldalról demokratikusabb lesz, információ csere megújul
- Ifjúsági Tanács: elvi támogatást ad
- Előadást hallgatunk az 1956-os események történelmi háttéréről. Előadó: Vajda János, a XI. kerületi Pártbizottság munkatársa.
- Tájékoztatót kaptunk a kerületi KISZ Bizottság mellett működő rétegtanácsok és munkabizottságok tevékenységéről:
 - Termelési Munkabizottság:
 - gazdasági tevékenység
 - a kerületben 3.000 dolgozó alapszervezeti KISZ-tag van
 - feladatai: lakáskérdés
 - KISZ-es szerződéses közösségi munkavállalások
 - kaptunk írásos anyagot is róla, címe: UTMUTATÓ
 - A KISZ-szervezetek szerződéses közösségi munka vállalatának szervezéséhez, elszámolásához és nyilvántartásához
 - Sport Munkabizottság
 - Diák Tanács
 - Magyar Utőrők Szövetsége I. kerületi Elnöksége
 - tájékoztatót munkájáról és az együttműködés lehetőségét kereste a KISZ-alapszervezetek képviselőivel.
 - Pénzügyi Munkabizottság
 - KISZ-es szerződéses közösségi munkavállalások pénzügyi oldala:
 - 40%-ot közösségi célra kell fordítani
 - 60%-ot ki lehet osztani
 - Szervezési Munkabizottság
 - káder kérdésekről számolt be
 - Az Értelmiségi Fiatalok Tanácsa és a Kulturális Munkabizottság tevékenységéről technikai okok miatt nem számoltak be a vezetői. Bántott bennünket, mert a mi alapszervezetünket pont ennek a két rétegtanácsnak a munkája érdekelte.
- FÓRUM - találkozás a kerület vezetőivel
 - Dr. Fehér Józsefné, I. ker. PB titkár és Zágon Bertalan VB titkár látogatta meg táborunkat.

Tájékoztatót kaptunk:

- a politikai közhangulatról
- az oktatás helyzetéről: demográfiai hullám nehézségei, video és számítógép az oktatásban

- Lakáshoz jutás a kerületben:
 - elöregedő kerület
 - tartós telkek lakás céljára való beépítése
 - 24-30.000 Ft/m² - mai lakásárak a kerületben
 - kamatmentes hitelt ad a tanács, az I. kerületben: 300.000 Ft/lakás
 - tetőtér beépítés: tragikus, 1983-ban felmérés készült a kerületben 600 lehetőség van, az épületek statikailag nem bírják, 40-50 épület van, amit ebben a tervciklusban be akarnak építeni.
- életszinvonal:
 - gazdasági, műszaki fejlesztés
 - a termelés oldaláról olyan feltételek teremtése, hogy az életszinvonalat emelni tudjuk
 - vannak olyan rétegek, akik már jelenleg is nagyon rossz körülmények között élnek
 - a műszaki fejlesztésben előre kell lépünk
 - a gazdasági lehetőségek hatékony felhasználásával vannak gondok
 - júliusban KB ülés volt:
 - okok felkutatása, hogy miért volt problémás az 1985-ös év és az 1986-os első féléve a gazdaságban
 - a nemzetközi körülmények romlása
 - a szabályozók nem kellő felhasználása
 - nem megfelelő vállalati szabályozás
 - a reformot tovább kell folytatni, következetesen kell végig vinni
 - termékszerkezetek felhasználása a gazdaságban
 - burkolt munkanélküliség - elhelyezkedési segély bevezetése, termék-szerkezet váltásnál is adnak segítyt, a népgazdasági érdekből felszámolt vállalatok dolgozóinak átképzéséről van szó: átképzési segély
 - nulla fejlesztési alappal rendelkeznek a jól prosperáló vállalatok - akkora az elvonás
 - a munkaidő alap védelme - Minisztertanácsi rendelet
 - ünnepek megtartása - munkaidőn kívül
- Közéleti aktivitás
 - általános politikai közérzet - az érdemi beleszólás nem bővült
 - munkahelyi gondok - műszaki értelmiség helyzete
 - megélhetési gondok növekedtek
 - a politikai és a társadalmi intézmények nem tudtak megújulni
 - feladat:
 - a tömegszervezetek tartalmi munkáját kell javítani
 - az emberek közérzetét kell javítani
 - 1956-ról a PB titkár a következőket mondta:
 - feladatunk: szervezett formában, átfogóbban szólni a 30 évvel ezelőtti eseményekről - a mának szóló tanulságok felelevenítése

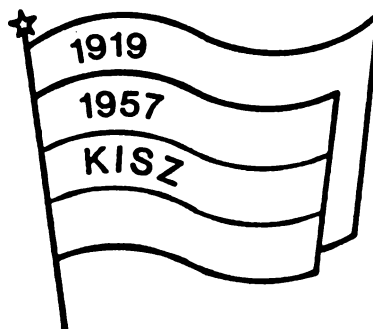
- 1987-es év programjáról a következőket tudtuk meg:
 - KB vizsgálni fogja: A párt vezető szerepét
 - a politikai intézményrendszer vizsgálata a társadalomtudományi kutatások 5 éves tervében szerepel
 - Feladat: a megújulás
 - a párt nyitottságának fokozása - a vezető szerep új értelmezése
 - a párt szervezet foglalkozik a vállalat életét érintő kérdésekkel, a szakemberek bevonásával végezze munkáját
 - módszereiben meg kell újulnia:
 - a vállalatok önállósága megnőtt - Vállalati Tanács
 - a párt szervezet hogyan tud a döntéseinek érvényt szerezni
 - a párttagoknak alkalmasabbnak kell lenniük, hogy feladataikat jól meg tudják oldani: Információk, beavatottság szükséges
 - a pártban, a munkában és a közéletben példamutatóknak kell lenniük
 - káderutánpótlás:
 - alkalmas fiatalok kiválasztása
 - terv készítési problémák
 - szűk körből merítünk a kiválasztásnál
- Fontosnak tartottam a PB titkár gondolatait a párt megújulásáról, mert csak ennek ismeretében tudja KISZ-szervezetünk jól és eredményesen végezni párttaggá nevelő és párttagajánlási tevékenységét.

Köszönetet mondunk a kerületi KISZ Bizottság munkatársainak, hogy ezt a fórumot megszervezték a kerület vezetőivel.

Kis csapatunk a vetélkedőkön sok humorral, leleménnyel, nagyon eredményesen szerepeit.

A színvonalas előadásokkal és a vidám esti programokkal gyorsan eltelt a három nap. Szomorúan bucsúztunk a verőfényes, őszi Balatontól.

Szelesi Rózsa

KISZ HÍREK

1986. szeptember 15-19. között Agitációs- és Propaganda Táborban vettem részt mint az I. kerület Agit.-Prop. Munkabizottságának egyik tagja.

Az első két nap programja az MSZMP BB Oktatási Igazgatóságán telt el, ahol a Budapesti Bizottság tagjaitól hallgattunk meg előadásokat különböző témakörökben.

A KISZ tagjai Tatán folytatták munkájukat, ahol az elkövetkezendő évek ideológiai és politikai képzési tervét kellett meghatározni és írásba foglalni. /Ez az anyag természetesen a KISZ Budapesti Bizottsága és a KISZ KB elé kerül megvitatásra./

Az élet egyértelműen politikusabb ifjúsági mozgalmat kíván, ehhez képzettebb vezetőkre és tagokra van szükségünk. A kezdeményező és vállalkozó KISZ szervezetek értékékként történő elismerését kell megvalósítanunk. Ennek természetesen nemcsak a gazdasági szférában, hanem a politikai és a kulturális területen is fokozatosan érvényesülnie kell.

Elfogadva a gazdasági reform elsődlegességét az ifjúsági mozgalomnak kezdeményező szerepet kell betöltenie az intézményi döntéshozatali rendszerben, és a kulturális területen végbemenő reformfolyamatok, változások meggyorsítása terén.

Ettől elválaszthatatlan politikai kultúránk fejlesztése. Feladatunk a demokratikus magatartásra való nevelés, melyhez elengedhetetlen a társadalmi és közösségi nyilvánosság.

Az érdekellentétek feloldásánál az együttműködésre törekvő, rugalmas és toleráns magatartásformákat kell erősíteni.

Ahhoz, hogy ezeknek a feltételeknek eleget tudjunk tenni magasabb szintű politikai képzésre van szükségünk.

A képzési rendszeren belül két alrendszert különböztetünk meg:

- a/ Tömegpropaganda
- b/ Vezetőképzés

A tömegpropaganda alapvető célja a tömegek politikai kultúrájának formálása. Ennek megvalósításában most elsődrendű feladatunk olyan felkészült vezetők képzése, akik képesek politikai közösséget formálni.

A vezető kiválasztás bázisának a tömegpropaganda munkának kell lennie. Emelni kell a képzés minőségét, ne többet, de színvonalasabban képezzünk.

Minden szintnek saját cselekvési programja kiválasztásában és végrehajtásában önálló politikai felelősséggel kell bírnia a képzés területén. Közéleti szerepvállalásra alkalmas, konvertálható ismeretekkel, készségekkel rendelkező vezetőket képezzünk. A magasabb szintű képzési rendszerhez elengedhetetlen a jobb információs rendszer és tájékoztatás.

Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy érvényesüljön az információgyűjtés és visszajelzés egysege. Az információs hálózat kiépítésében a regionális elvek mellett a rétegek igényének megfelelő feldolgozás érvényesüljön.

Természetesen, csak néhány gondolatot tudtam kiragadni mindabból, ami négy nap munkájának eredménye. Az írásos anyagban konkrét javaslatok is szerepelnek, de mivel ezekben még változás történhet, korainak éreztem pontos ismertetésüket.

Az anyag teljes közzetésére csak akkor vállalkozhatunk, ha már a KISZ KB is elfogadta. /Ezt az év decemberére ígérték./

Borsányi Zsuzsanna

A SZAKSZERVEZETI IFJÚSÁGI MUNKA TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK FELADATAIRÓL ÉS A KISZ KAPCSOLATÁRÓL

SZOT - határozat jelent meg 1985. októberében: A SZAKSZERVEZETEK ORSZÁGOS TANÁCSÁNAK HATÁROZATA A SZAKSZERVEZETI IFJUSÁGI MUNKA TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK FELADATAIRÓL címmel a Szakszervezeti Értesítő 1985. 10-11. számában.

Nagy érdeklődéssel figyeltem fel rá. Kíváncsiságom oka az volt, hogy ez mennyiben érinti a KISZ-szervezet működését. Ezért a határozat azon részait emelném ki, ahol az együttműködésről van szó.

I. A szakszervezeti ifjúsági munka továbbfejlesztésének feltételei és fő irányai

Ennek alapjául az MSZMP KB 1984. október 9-i határozatának az a felfogása szolgál, amely egyértelműen kimondja, hogy a KISZ a jövőben is az egyetlen és egységes politikai ifjúsági szervezet marad, de kívánatos, hogy mellette megjelenjenek más ifjúsági mechanizmusok, szerveződések.

II. Az ifjúsági munka szervezeti és tartalmi korszerűsítése

A létrehozandó ifjúsági tagozatok, illetve ifjúsági tanácsok tevékenysége az alábbiakra irányul:

- együttműködnek az adott szintű KISZ-szervvel, -szervezettel, segítik a KISZ politikai célkitűzéseinek valóra váltását a fiatalok körében. Kölsönösen szabályozott keretek között együttműködnek a KISZ-szel a fiatalok érdekképviselése, érdekvédelme terén.

III. Az ifjúsági munka továbbfejlesztésével kapcsolatos feladatok időbeli ütemezése

a/ A szakszervezetek XXV. kongresszusán válasszák meg az Országos Ifjúsági Tanácsot.

b/ A kongresszust követően egy éven belül hozzák létre munkahelyi szinten az ifjúsági tanácsokat, illetve a szervezeti egységeken belül az ifjúsági tagozatokat /1987. március 31-ig/.

A KISZ-szel közösen vizsgálni kell, illetve ki kell dolgozni:

- az ifjúság körében és érdekében végzett érdekvédelmi, képviselői munka tartalmát, formáit;
- az ifjúsági munkaversenyformák, munkamozgalmak fejlesztésének lehetőségeit;
- a szakszervezetek kezelésében levő művelődési intézményekben folyó munka ifjúsági szempontjait, követelményeit;
- az ifjúsági üdültetési formák továbbfejlesztésének lehetőségeit, feltételeit;
- a tömegsport, turisztika ifjúsági igényeket még inkább figyelembe vevő formáit stb.

IV. Határozat

2. A SZOT elfogadta a további feladatokra javasolt időrendet, és úgy döntött, hogy az előterjesztésben javasolt időpontokig történjen meg az szmt-k, az ágazatok központi vezetőségel, illetve a SZOT mellett működő ifjúsági tanácsok /országos ifjúsági tanács/ létrehozása.

Dr. Nagy Sándor szóbeli kiegészítője a szakszervezeti ifjúsági munka továbbfejlesztésének feladatairól szóló határozati javaslatához:

Nem vetélkedni, együtt dolgozni akarunk a KISZ-szel

Nem rivalizálni akarunk a KISZ-szel az ifjúság körében, hanem egy értelmes munkamegosztás alapján együtt kívánunk dolgozni az ifjúság érdekében.

Hogyan értelmezzük a 30 éves korhatárt? Semmiképpen nem mereven.

Hány fő felett kell ifjúsági tagozatot alakítani? Ott, ahol 20-25 fiatalember dolgozik, már van értelme az ifjúsági tagozat megalakításának.

Mi legyen az ágazati, illetve az szmt keretein belül működő ifjúsági tanácsok vezetőinek "státusza"? Az ifjúsági tanácsok vezetői egyértelműen és mindenekelőtt ezzel a munkával foglalkozó, önállóan ezen a területen dolgozó emberek legyenek. Ha a lehetőségek nem adóttak, itt ugyancsak elképzelhető más megoldás is, a félfüggetlenítéstől kezdve a társadalmi elnöki funkcióig bezárólag.

Milyen pénzeszközökről szól az anyag, s ezek milyen módon képezhetők? Azokra a pénzeszközökre gondoltunk, amelyeket a szakmák ma is ifjúsági célokra fordítanak. Ezen belül azokra is, amelyeket a vállalatok szánnak ifjúsági célokra.

Irányítanak-e az ifjúsági tanácsok? Nem irányítanak. Segítő, koordináló, orientáló munkát vállalnak, sehol nem veszik át az irányító szerepet az adott szintű választott testülettől.

A KISZ-nek milyen a viszonya a szakszervezeti mozgalomnak az ifjúság körében végzendő munkájához? A szakszervezeti mozgalom saját maga, szuverén módon alakítja ifjúsági munkáját, természetesen úgy, hogy együttműködik a KISZ-szel.

x

A Közalkalmazottak Szakszervezete 1986. szeptember 5-7. között Csillebércen rendezte meg a Közalkalmazott fiatalok II. országos találkozáját. Az OSZK fiataljait Csucs Dalma, Papp Andrásné, Rohály Ágnes, Rohály Mariann, Szelesi Rózsa és Szilágyi József képviselte.

Az Állami Ifjúsági és Sporthivatal helyzetéről és elgondolásairól Deák Gábor államtitkár számolt be. Elmondta, hogy:

- az eszközrendszerek más tárcák kezében vannak
- a Hivatal politikai feladatai:
 - az állami szerveknél az ifjúsági munka nem volt megszervezve, anyagiak is szétforgácsolódtak.
 - országos hatáskörű szerv:
 - ifjúság = közreműködő szerep
 - sport = eszközökkel, parancsnokokkal rendelkeznek
 - feladatai:
 - egységes, egész sportpolitikai program
 - diák sport
 - ifjúsági Törvény megvalósítása
 - az ifjúság közéleti szereplése
 - a fiatalok érdekvédelme / az ifjúság a mának alakítója legyen/

- a minisztériumokkal együttműködnek:
 - ifjúsági turizmus - Belkereskedelmi Min.
 - egészséges életmód - Egészségügyi Min.
 - sport: teljes ágazati felelős
 - ifjúság: önálló feladat
 - egészséges életmód - szabadidő
 - kezdeményezések felkarolása
 - koordinálni az egyes szervek munkáját
 - sajátossága: két új elem:
 - ifjúságpolitikai tevékenység
 - főhatósági rangra emelkedett - több jogosítvány van
- ifjúsági területen szemléletbeli változás
- az apparátus élsportban gondolkodik
- érdekvédelmi bizalmi hálózat működtetése
- sport és ifjúság természetes metszéspontjai, ahol egymásra találunk
- káderállomány: ifjúsági ügyeknél előnyben
 - remélhető előnyök:
 - ifjúság: főhatósági rangra emelkedett
anyagi alap 100.000.000 Ft
 - sport: egészséges életmód

Deák Gábor elmondta, hogy fontosnak tartja:

- jövőre orientáltság
- megőrizni a fejlesztés elvét
- kezdeményezésekkel kell jönni
- konstruktív hozzáállás
- kítörési pontok:
 - tömegek sportolási igényeit kellene kialakítani - diák sport - megvan minden lehetőség
Diák Sportegyesület: önálló jogi személy
 - ifjúsági turisztika
 - élsport - a sport tisztasága
 - az ifjúság problémáit több állami beavatkozást igényelnek.

A szakszervezet ifjúsági programját Zádoki elvtársnő ismertette. A SZOT 1985. október 25-ei határozatáról beszélt.

Elmondta, hogy a SZOT folyamatosan foglalkozik az ifjúság helyzetével.

Fontos kérdések:

- a fiatalok gondjai társadalmi gondok,
társadalmi programban kell megfogalmazni a gondokat, az ifjúságpolitikai program csak elősegíti a megoldását
- az ifjúság helye és szerepe a gondok megoldásában

- társadalmi gondok, a fiatalok szerepvállalása, a párt ifjúságpolitikai állásfoglalása, határozata, az 1970-est felül kell vizsgálni, a KISZ az egyetlen politikai ifjúsági szervezet.

A szakszervezet szervezeti rendjében történő változások:

A SZOT utmutatást adott, hogy milyen legyen a SZIT:

- keret jellegű határozat
- jog és hatáskör: ágazati, iparági szakszervezetek erősödése, önállósodása /19 ágazat van/
- szervezeti felépítés
- vonzó legyen és nem kötelező

Szekcióüléseken a fiatalok találkozhattak a szakterületek állami vezetőivel. Mi a közművelődési szekcióban vettünk részt, melynek vendége Pusztai Ferenc, művelődési miniszterelnök helyettes volt. Vitavezető: Nagy Zoltán, az OSZK osztályvezetője volt.

Pusztai elvtárs tájékoztatást adott kulturális életünkről, a Művelődési Minisztérium szervezeti felépítéséről. Beszélt a közművelődés feltételrendszeréről:

- anyagi feltételek
- a közművelődésben dolgozók képzése: középfoku: Zsámbéki Tanítóképző Főiskola
felsőfoku: Debreceni KLTE
- szemléleti problémák: a helyi tanácsokhoz való viszony
- öntevékeny közösségek megjelenése: óriási lehetőség,
támogatás,
ösztönzés
- szórakoztatás: Szórakoztató Zenei Felügyelőség létrehozása
ORI maradjon rendező szerv
- könyvtárak: információs központoknak átalakítani
számítógépesítési program
alapellátottság
könyvtárosok helyzete
- praktikus, köznapis ismeretek dilemája
hagyományos ismeretterjesztési formák
- meg kell változtatni az alkalmazkodó képességünket
módszertan
technika
szemlélet
érdek és motivációs tényezők

Szekcióüléseken vita folyt az ifjúsági tagozatok létesítésére, feladataira, hatáskörére, működésére vonatkozó elképzelésekről.

Két kulturális vetélkedőn vettünk részt:

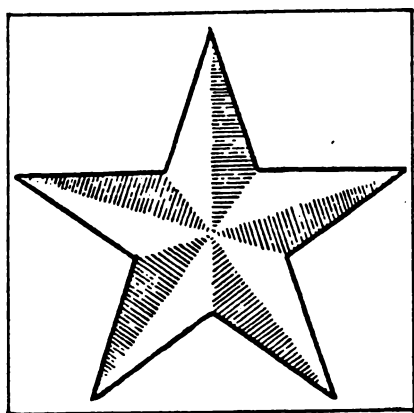
- Liszt Ferenc élete és művei
- Magyarán szólva

Köszönetet mondunk a Közalkalmazottak Szakszervezetének, hogy ilyen nagy létszámban vehettünk részt ezen a találkozón. A színvonalas előadásokkal és a vidám esti programokkal gyorsan eltelt a három nap. Abban a reményben búcsúztunk, hogy két év múlva újra itt lehetünk Csillebércen.

Szelesi Rózsa

KÖNYVTÁRUNK ÉLETÉRŐL

A PÁRTSZERVEZET HÍREI

A legutóbbi beszámoló az OSZK pártszervezetének életéről az 1985-ös év vezetőségi üléseinek és taggyűléseinek eseményeit foglalta össze. A jelen cikkben az 1986-ban napirenden szereplő témákat ismertetjük.

Januárban és februárban összesen három vezetőségi ülést és egy taggyűlést tartott a pártalapszervezet. A vezetőségi ülések a következő fontosabb témákkal foglalkoztak.

- Áttekintették azokat a kérdéseket, amelyek mind az 1985 év végi beszámoló taggyűlés határozatában mind az Intézmény vagy az MM Könyvtári Osztály 1985-os munkaterv-tervezetében szerepeltek. Ilyenek voltak: az olvasószolgálat, a számítógépesítés, a központi szolgáltatások és az állományvédelem kérdései.
- A Magyarságkutató Csoport önálló pártcsoportjának megalakításáról döntött a vezetőség.
- Az alapszervezet 1986. évi munkatervének elkészítése /a vezetőségi ülések és taggyűlések fő témakörei, szabad pártnapok tervezése/. A fő célkitűzések a következők voltak: segíteni az intézményt a fő funkciók ellátásában; hozzájárulni az intézményi és gazdasági vezetői problémák megoldásához; előmozdítani a tudományos és közművelődési munka koordinálását; politikai kérdések felvetése a pártcsoportokban és a taggyűléseken; a pártalapszervezet és a -vezetőség munkájának jobb megismertetése az intézményben; keresni a párt- és a munkahelyi demokrácia kiszélesítésének eszközeit és lehetőségeit; javasolni a szakmai fórumok megteremtését a tájékoztatás és döntéshozatal demokratizmusának növelése céljából.

Január második felében az I. főosztály pártcsoportja bizalmivá választotta Kertész Gyulát, helyettesévé Csepregi Klárát.

A februári taggyűlésen a pártalapszervezet 1986. évi munkatervét ismertette a vezetőség, a tagság megvitatta és a javasolt módosításokkal együtt elfogadta.

Február 10-én a szovjet kül- és belpolitika aktuális kérdéseiről tartott szabad párt- nap keretében előadást a Szovjet Tudomány és Kultúra Házának munkatársa, február 24-én pedig Dr. Juhász Gyula akadémikus ismertette a Magyarságkutató Csoport tevékenységét és a nemzettudattal kapcsolatos kutatásokat.

A márciusban és áprilisban tartott három vezetőségi ülés és egy taggyűlés elsősorban az MSzMP KB ifjúságpolitikai állásfoglalásából az OSZK-ban adódó feladatok megfogalmazásával foglalkozott. A március 24-én tartott taggyűlésen Kastaly Beatrix vezetőségi tag ismertette az OSZK 30 éven aluli középfokú végzettségű valamint fizikai állományban lévő dolgozóival folytatott beszélgetések tapasztalatairól készített összegzést /az előző évről átkerült napirendként/, valamint az ifjúságpolitikai állásfoglalásból adódó feladatok végrehajtására szóló feladattervet. Szelesi Rózsa KISZ-titkár az OSZK KISZ-alapszervezetének 1986. évi akcióprogramját mutatta be a taggyűlésnek. A taggyűlés által elfogadott feladattervet - melynek végrehajtása csak az intézmény támogatásával lehetséges - az OSZK Híradó következő számában adjuk közre.

A pártvezetőség javaslatára 1986. április 4-én a pártszervezetben végzett kiemelkedő társadalmi munkájukért a következők kaptak jutalmat: Illy Lászlóné, Juhász Lászlóné, Mihály Józsefné, Óvári Sándor, Radics Lajos, Stroh Tamásné.

Május és június hónapokban a pártvezetőség véglegesítette a véleményezési jogkörébe tartozó kérdések listáját, véleményezte az új főigazgató és főigazgatóhelyettes valamint a javasolt gazdasági igazgató kinevezési javaslatát, meghallgatta a Gazdasági Igazgatóság és a Főigazgatóság közös pártcsoport bizalmijának /Radics Lajos/ beszámolóját a pártcsoport munkájáról és problémáiról.

A május 5-i taggyűlésen Havasi Zoltán az OSZK, Szenté Ferenc az OSZK-KMK 1985. évi beszámolóját és 1986. évi tervét ismertette.

A június 16-án tartott taggyűlés napirendje a következő volt:

- A pártvezetőség véleményezési jogkörébe tartozó kérdések /Somogyi Pálné/.
- Rövid beszámoló a Közalkalmazottak Szakszervezete és a SZOT kongresszusáról /Illyés Katalin, Sonnevend Péter/.
- A KISZ KB első titkárának a KISZ Kongresszusán elhangzott beszédét ismertette Szelesi Rózsa.
- Arató Antal értékelte az 1985/86-os pártoktatási évet valamint ismertette a következő oktatási évre szóló terveket.
- Somogyi Pálné beszámolója a pártvezetőség munkájáról az előző taggyűlés óta eltelt időben, és bejelentette, hogy az OSZK-KMK pártcsoportja új bizalmiként Biró Ferencet választotta meg.

Kastaly Beatrix

SZERKESZTŐSÉGI ROVAT

A LISZT FERENC ÉVFORDULÓKRÓL

A címlapunkon látható Liszt Ferenc arckép közlésével a vele kapcsolatos jelentős kettős évfordulóra kívántunk emlékezni. Ugyanis Liszt százhetvenöt évvel ezelőtt született 1811. október 22-én Doborjában és száz éve halt meg 1886. július 31-én Bayreuthban. Könyvtárunkban számos nyomtatott és kéziratos műve, kottája található, melyek alapján kiadványok is jelentek meg a közelmúltban. Híradónkban cikket kívántunk megjelentetni a jeles évfordulók alkalmából, és a kiadványokat ismertetni. Többeket felkértünk ezek megírására, ígéreteket kaptunk, cikket azonban nem. Így hát sajnos nem jött össze a dolog és csupán csak H. Roemer metszetének megjelentetésével tisztelgünk a nagy magyar zeneszerző emlékének.

x

Ismételten kérjük az OSZK dolgozóit, hogy legyenek munkatársai az OSZK Híradónak, írjanak cikket, munkahelyük eseményeiről tudósítsák a szerkesztő bizottság tagjait legalább kis hírek formájában. Közreműködésüket előre is köszönjük.

x

Azzal a kéréssel is fordulunk a Híradó korábbi szerkesztőihez, munkatársaihoz - aktív dolgozókhöz és nyugdíjasokhoz egyaránt -, hogy írják meg emlékeiket a lap alapításáról és későbbi működéséről, az OSZK Híradó alapításának közeledő harmincadik évfordulója alkalmából.

B. Gy.

